GORENJSKE

LETO VI. KRANJ DNE 31. JANUARJA 1953 ŠTEV. 5

Našim naročnikom in bralcem!

V februarju namerava uredništvo »Glasu Gorenjske« prirejati v vseh večjih naseljih na Gorenjskem novinarske večere s kratkimi poučnimi predavanji, z branjem literarnih del, s kozerijo itd. želimo, da bi tem prireditvam prisostvovalo čimveč bralcev »Glasu Gorenjske«, kajti tokrat bo največ možnosti, da se osebno seznanimo in ustno pomenimo o našem listu. Čimveč sodb o listu bomo slišali, tem laže nam ga bo izboljšati in tem laže nam bo — kar je naša velika želja — pridobiti novih bralcev in naročnikov.

V februarju — mesecu »Glasu Gorenjske« — smo razpisali celo

nagradno žrebanje

za najzaslužnejše zbiralce novih naročnikov. Vsi zbiralci bodo razen tega dobili tudi redne provizije. Vsi, ki žele v tej akciji sodelovati, naj se čimprej pismeno ali osebno javijo v naši redakciji.

Hkrati z razpisom žrebanja za zbiralce naročnikov bomo razpisali tudi žrebanje za nove in stare naročnike, ki so že, ali pa bodo v tem času poravnali celoletno naročnino.

Zbirko daril je obogatilo že precej gorenjskih podjetij s svojimi proizvodi.

Podrobne informacije o zbiranju naročnikov oziroma o nagradnem žrebanju daje uredništvo »Glasu Gorenjske« in občinski odbori OF, ki jih bodo člani uredništva podrobno seznanili z akcijo. O tem bomo več pisali tudi v prihodnjih številkah našega lista.

Frontne odbore in odbore vseh množičnih organizacijah prosimo, naj s propagando pripomorejo, da bo obisk novinarskih večerov res množičen, kajti razširitev lista, kar mislimo tudi s pomočjo novinarskih večerov doseči, bo nedvomno vsem množičnim organizacijam v korist.

Pred IV. kongresom LF Jugoslavije

Je bila konferenca pripravljena?

Slaba udeležba - mrtava razprava - podcenjevanje vloge Ljudske fronte?

V nedeljo, 25. januarja je bila v Kranju okrajna konferenca Osvobodilne fronte. Povod za sklicanje je bila potreba, da izvoli delegate za kongres LFJ, ki bo februarja v Beogradu. Vendar pa konferenca ne more doseči svojega namena, če v tem času dodobra ne razmotri dela in nalog frontnih organizacij z ozirom na vse novo v našem družbenem življenju, zlasti z ozirom na preimenovanje Partije in Fronte. Kot je bilo poudarjeno v poročilu, ki ga je prebral tovariš Rajko Mali »gre torej za novo organizacijo in nov sistem dela in pristopanje k nalogam". Prav zato nedeljska konferenca ni upravičila pričakovanj.

Bila je tipičen odraz našega dosedanjega dela v Osvobodilni fronti. Prav vse njegove hibe, o katerih je na konferenci govoril delovni predsednik Pavel Bajželj, so bile prisotne. Že udeležba je bila sramotno nizka: prisotnih je bilo le 62 odstotkov delegatov, kar 20 odstotkov jih je neopravičeno izostalo.

Podcenjevanje politične vloge in pomena OF se je odrazilo tudi v referatu. Zanimivo je, da je bila kar četrtina poročila dobesedno prepisana (celo s pomotami!) iz referata tovarišice Marije Strajnarjeve, ki ga je imela ne mestni konferenci Zveze komunistov v Kranju dne 23. januarja. Edina razlika je bila v tem, da se je vse namesto na ZKJ nanašalo na LFJ. V poročilu so bile sicer tudi lepe in pravilne misli, toda poznalo se mu je, da je bil sestavljen površno in na hitrico, brez tesnejše zveze s konkretnimi izkušnjami iz političnega življenja v okraju.

Na konferenci se diskusija ni razvila, kaj šele borba mišljenj. Omejila se je na načelno razpravo o novi vsebini frontnega dela, ni pa se niti dotaknila vprašanja, kako oživotvoriti to vsebino. Delegati iz osnovnih organizacij se niso oglasili. Razen ljudskih poslancev Toneta Fajfarja in Antona Kržišnika ter sekretarja OK ZK tov. Franca Popita je govoril o delu Fronte en sam tovariš. Pa je vendar vse polno perečih vprašanj, o katerih nič koliko slišimo v vsakdanjem življenju! Zakaj torej tovariši niso spregovorili? Ali so se občinski odbori OF že tako odtujili od svojega »terena«?

S konference ne bi odnesli prav nič, če ne bi na njej sodelovali omenjeni funkcionarji. Zlasti je omeniti prispevek tovariša Toneta Fajfarja. Opozoril je na nedvomno slabost referata, ki navaja kot prvo nalogo vaških odborov OF, da zainteresirajo svoje članstvo za konkretna sredstva, s katerimi bomo dvignili kmetijsko proizvodnjo, kot n. pr. za semensko službo, sadjarstvo, borbo proti kaparju itd. Tovariš Fajfar je poudaril, da je to pač skrb zadruge ali zbora volivcev. Fronta naj se ne peča s predmeti dela ostalih posameznih organizacij. Ona naj bo voditelj družbenega napredka in javnega življenja na vasi in v mestu. Tovariš Kržišnik pa je med drugim dodal: »Skrbeti za dvig proizvodnje še ne pomeni razvijati socializma«.

Ali koncu pa še nekaj: Pri izvolitvi delegatov za zvezni kongres je bilo sicer povsem zadoščeno formalni demokraciji. Predlog za verifikacijsko, volilno in kandidacijsko komisijo kakor tudi njen predlog kandidatov in sami kandidati - vse je bilo gladko izvoljeno. Toda, vsi predlogi so bili pripravljeni že vnaprej, ni bilo nobenega dodatnega predloga, nobene pripombe. Ali organizatorji res niso imeli zaupanja v prisotne? Prepričani smo, da bi bili brez vseh takih »priprav« izvoljeni prav isti delegati, saj so najzaslužnejši ljudje v okraju. Da bi bila ironija popolnejša, je delovni predsednik v razpravi ostro grajal občinske odbore OF, ki mislijo, da so sestanki pripravljeni, če se odborniki vnaprej do potankosti dogovorijo, kdo bo koga predlagal, da baje »ne bi prišlo do neljubih izpadov«.

V zadnjem času je bilo opaziti v našem okraju, da so javni sestanki ZK povzročili nekako pojemanje in podcenjevanje dela OF in nagib k praktičizmu. Tudi v tem oziru je bila nedeljska konferenca precej značilna. Vsekakor pa je pokazala, da se občinski odbori OF težko prilagajajo novim pogojem. Z voljo, ki so jo pokazali delegati iz Javorja in Trebije in prišli peš na konferenco, bodo premostili tudi to preizkušnjo. Sicer pa imajo naše množice občutljivejše uho za socialistično demokracijo, kot pa prenekateri »aktivist«.

Ob mestni konferenci Zveze komunistov v Kranju

23. januarja se je zbralo 125 delegatov in večje število gostov, da čujejo poročilo Mestnega komiteja, se pogovore o dalekosežnih spremembah, ki jih je sprožil VI. kongres, in izvolijo novo vodstvo.

Po daljšem poročilu, ki ga je prebrala tovarišica Marija Strajnar, se je razvila večurna razprava, ki je dala jasno sliko o pomanjkljivem delu komunistov in tavajočem iskanju novih oblik. Hkrati je razprava pokazala, da je v kranjske komuniste prodrl duh Kongresa, saj se je večina razprav sukala okoli najvažnejših vprašanj — kako organizirati vzgojno-politično delo med množicami in kako usposobiti komuniste same za to odgovorno nalogo. To nam je lahko zagotovilo, da bodo kranjski komunisti kljub težavam našli pravo poti in odigrati v življenju Kranja svojo zgodovinsko vlogo.

Na koncu so delegati izvolili novo vodstvo iz vrst tovarišev, ki imajo bogate revolucionarne izkušnje, saj njihov povprečni komunistični staž znaša devet let in pol.

O novih oblikah dela Fronte in Zveze komunistov

Globoke družbene spremembe pri nas zahtevajo tudi ustrezne spremembe v delu naših političnih organizacij. Tako je že na VI. kongresu KPJ prišlo do reorganizacije KPJ v ZKJ, hkrati pa je bila dana tudi vzpodbuda za preimenovanje Ljudske fronte v Socialistično zvezo delovnih ljudi ter v osnovnih obrisih začrtana njena vloga v družbenem življenju. Takoj po kongresu so začele organizacije ZKJ izpolnjevati sklepe in razpravljati o novih oblikah dela, ki bi ustrezale novi vsebini — vzgojnemu delu komunistov med množicami. Kar pa zadeva Ljudsko fronto, bo sklepal njen Kongres.

Ker je v zvezi z vsemi temi spremembami precej nejasnosti in tavanja, se je naše uredništvo odločilo za javno razpravo v listu. Tako bo vsakdo s prikazovanjem lastnih uspehov v iskanju novih oblik in z opozarjanjem na dosedanje pomanjkljivosti ter napake pripomogel k osvetlitvi nadaljnje poti.

Uvod v diskusijo naj bo nekaj misli tovariša Mihe Marinka, objavljenih v „Borbi" 24. t. m. pod naslovom „Mesto Socialistične zveze v naši družbeni stvarnosti". Nekaj vprašanj bo nedvomno že s tem rešenih.

Tovariš Marinko ugotavlja, da so mnoge naše organizacije še daleč od globljega dojemanja vsebine vseh teh sprememb in da pogosto vidijo le formalno plat. Čeprav bo kongres Ljudske fronte obravnaval vse te spremembe in jih obrazložil, je po mnenju tov. Marinka potrebna obširna diskusija na vseh predkongresnih sestankih in konferencah, ki naj bi pripomogla k razčiščenju vseh nejasnosti.

Uresničitev osnovne zamisli, da postane Fronta (bodoča Socialistična zveza) osrednja množična politična organizacija, zavisi v prvi vrsti od organizacije Zveze komunistov, od tega, ali bodo komunisti spremenili svojo dosedanjo prakso in začeli v Fronti reševati vsa aktualna politična vprašanja in zaupali to delo svojim najboljšim ljudem.

Kadarkoli smo doslej ugotavljali premajhno živahnost in dejavnost frontnih organizacij — pravi dalje tov. Marinko — je bil vedno glavni vzrok v tem, ker so partijske organizacije in njihovi komiteji sami reševali tudi vsa tista vprašanja, ki bi jih bilo reševati v okviru frontne organizacije. Četudi so partijske organizacije in komiteji ta vprašanja dobro reševali, je že samo dejstvo da so prenašali v frotne organizacije že izgotovljene sklepe, negativno vplivalo in zmanjševalo zainteresiranost množic za frontne organizacije. Množice so čutile, da so dolžne izvrševati sklepe, ki so jih sprejeli drugi, zato je nujno padal ugled in pomen Fronte. Resnici na ljubo priznajmo, da so sprejemali partijski komiteji včasih nepravilne sklepe, ker se v diskusiji niso dovolj pogovorili o stvareh. Kasneje so jih morali, se razume, spreminjati. To pa je slabilo politično razpoloženje množic in zmanjševalo Partiji ugled.

Najbolj negativen rezultat takega dela je bilo podpiranje in negovanje birokracije — in to birokracije najhujše in najnevarnejše vrste, ker se je zabubila v partijski organizaciji in ovirala pravilno vzgojo nienih kadrov. Naša Partija se že deli časa bori proti temu zlu, ki se ga bo mogoče rešiti le s pravilno metodo vodstva, političnega dela in vzgoje. Nekoč je tov. Kidrič dejal, da nam je birokratizem v partijskih vodstvih najnevarnejši, ker opravičuje in prikriva birokracijo v oblastnih organizacijah in onesposablja politično organizacijo, da bi se proti njej borila.

Nadalje izraža tov. Marinko prepričanje, da bomo z reorganizacijo Partije in Fronte ustvarili plodna tla za borbo proti temu sovražniku. Seveda, če bomo te spremembe pravilno razumeli in menjali način političnega dela, če bodo komunisti prenehali omalovaževati politično delo v Fronti. Komunistom mora biti jasno, zakaj in odkod ter v kakšnih oblikah se pojavlja birokratizem.

Birokratizem izvira iz malomeščanske navade, iz želje po komandiranju in osebnega občutka strahu ali nesposobnosti, da bi ljudem obrazložili nujnost izvršitve te ali one naloge. Po navadi je to izmikanje osebni odgovornosti s sklicevanjem na neke višje avtoritete, višja vodstva — zaradi želje po osebnem uveljavljanju. Takim lastnostim nekaterih komunistov je dal ugodna tla administrativni sistem dirigiranja, ki se je razširil tudi na partijske organizacije. To pa je posledica nepravilnega pojmovanja vodilne vloge Partije. Delno je kriv tudi številčni porast partijskega članstva, zaradi česar je zaostajal proces individualnega političnega vzgajanja članstva. Zato doslej ni manjkalo primerov, da so člani brez političnih in moralnih kvalifikacij zlorabljali ugled Partije in si hoteli s članso legitimacijo pridobiti nekakšne predpravice.

Na dosedanji razvojni stopnji socialistične demokracije se vsiljuje potreba po uveljavljanju Ljudske fronte kot centralne organizacije, na katero moramo prenesti razpravljanje o vseh aktualnih družbenih vprašanjih. Tu mora priti do izraza iniciativa članstva, tu morajo sprejeti sklepe za vse množično delo, tu naj se kritično pretresa delo frontovcev v oblastnih organih, različnih organizacijah itd. Tak način dela ne bo niti najmanj zmanjšal ugleda in vloge Zveze komunistov v družbeno-političnem življenju. Nasprotno, osebna odgovornost komunistov se bo povečala, ker se nihče ne bo mogel sklicevati na sklepe in avtoriteto ZKJ. Svoje stališče bo moral podkrepiti z argumenti in tako prepričati članstvo v pravilnost svojega mnenja. Razumljivo, da bo takšen način dela zahteval od komunistov mnogo več prizadevanja za lasten dvig in izobraževanje, mnogo več potrpežljivosti pri prepričevanju in večjo odgovornost. Moramo pa računati — kar se je v Sloveniji že zgodilo — da si bodo nekateri komunisti, ki so se že preveč nalezli birokratske komoditete, izmišljali dokaze o preuranjenosti takšnega načina dela. V bistvu gre tu za strah pred odgovornim in napornim političnim delom in strah pred množicami, morda celo za prikrito sovraštvo do naše socialistične demokracije.

Dalje pravi tov. Marinko, da lahko pričakujemo tudi opravičevanje predhodnega sestajanja komunistov in sprejemanja sklepov, češ da morajo komunisti predhodno zavzeti enotno stališče do nekega vprašanja. Taka trditev je na videz razumljiva, vprašanje pa je, če je predhodno sestajanje v resnici potrebno. Zakaj ne bi smeli imeti komunisti različnega mnenja o nekem vprašanju? In zakaj ne bi smeli pred frontovci razpravljati o problemih? Tako bi frontni sestanki in sestanki drugih organizacij postali zanimivi in živahni, ker bi moral vsak komunist obrazložiti svoje stališče. Ob takih diskusijah se bodo frontovci učili, se oglašali, imeli občutek, da sodelujejo pri sprejemanju sklepov in jih bodo zato tudi z večjo vnemo uresničevali. Tako bodo naši delovni ljudje hitreje rasli in se usposabljali za konstruktivno sodelovanje pri graditvi socializma.

Občni zbori KZ še vedno dobri

Zadnjič smo poročali o prvih letošnjih občnih zborih kmetijskih zadrug in ugotovili, da so bili uspešni. Isto velja tudi za nadaljnje zbore, ki so bili v tem tednu, z izjemo v Godešiču. Vse zadruge, vsaj v kolikor smo doslej obveščeni, so izdelale in sprejele dobra zadružna pravila in si zastavile pomembne gospodarske naloge. Skoraj ves dobiček so namenile v različne zadružne sklade; le redka je bila zadruga, ki je dobiček delila med člane. Ker nismo uspeli dobiti poročil vseh občnih zborov, naj omenimo le nekatere.

Preddvorčani so ves dobiček dveh milijonov namenili za ostvaritev svojega gospodarskega načrta: zgraditev strojne remize ter skladišč za krompir in umetna gnojila, nabavo traktorja, veliko mlatilnico, motorno škropilnico, obnovo planine Komatevra in ureditev dveh postaj za umetno osemenjevanje. Kot vidimo, je načrt obsežen, toda Preddvorčani so tako odločeni in prepričani, da ga bodo uresničili.

Pravila, ki so jih sprejeli, so pustili v glavnem nespremenjena. Pomembnejša sprememba, ki so je uvedli, je povečanje osnovnega deleža. Osnovni delež znaša 250 dinarjev (toliko plačujejo nekmetje) in z velikostjo posestva raste do 1500 dinarjev.

Tudi v **Trsteniku** je bil dober občni zbor. Doslej izkazani dobiček znaša 435.000. dinarjev, vendar imajo še okoli 2 milijona v lesu, ki še ni obračunan. Dobiček so v celoti pustili zadružnim skladom. Tri odstotke so ga namenili za kulturno-prosvetni sklad, iz katerega bodo naročili »Našo vas" za vse zadružnike, ki so vplačali osnovni delež. Vse ostalo pa bodo porabili za nakup traktorja z vsemi priključnimi stroji, motorne škropilnice in še eno mlatilnico. Delež so določili v naslednjem razmerju: od 0—3 ha 200 din, od 3 — 6 ha 400 din in od 6 ha navzgor 600 din.

Sklenili so, da vzamejo kredit v višini 2,5 milijona za nakup različnih strojev in opreme. Uvedli bodo rodovnik in molzno kontrolo. Ker nimajo dovolj sredstev, da bi kupili v inozemstvu plemenjaka, so se namenili odkupiti Goričanom teleta od plemenskega bika.

Vendar pri zadružnikih še ni zadovoljivega zanimanja za KZ. Zato so se ostali odločili, da postavijo rok vplačilu deleža do 15. februarja. Kdor dotlej ne bo vplačal, bo izključen iz zadruge in mu bo stari delež zapadel.

KZ Velesovo je imela lani 1,43 milijona dobička. Vsega so namenili za nakup traktorja, motorne škropilnice in zgraditev gospodarskega doma, v katerem bodo imeli garaže, skladišča, trgovino in druge prostore. Sklenili so še, da vzamejo kredit v znesku 3 milijonov.

Udeležba zadružnikov je bila dobra, kar je pripomoglo k sprejetju dobrih pravil.

Zadružniki v Javorju so skoraj stoodstotno prišli na zbor in se temeljito pomenili o nadaljnjem delu. 2,25 milijona dobička bodo porabili za ureditev nove mlekarne (predelovalnice), novega tesarskega obrata in nakup večje stavbe, v kateri bodo nanovo odprli tudi gostilno. Stroje so si že preskrbeli, tako da bodo lahko osnovali strojni odsek. Sklenili so tudi, da si uredijo sadno drevesnico, ker dolenjske sadike pri njih ne uspevajo.

Res da je v **Kovorju** SKZ v preteklem letu dobro poslovala in ustvarila 2 milijona 800 tisoč dinarjev dobička, res da ima na zalogi še za tri milijone blaga, res je tudi, da je bilo njeno poslovanje z banko vzorno, toda . . .

Toda zadružni občni zbor je pretekli četrtek odkril tudi precej slabih strani kovorjanske zadruge. Videti je, da jim je delitev dobička bolj pri srcu kot pa gospodarski napredek. Ali jim je bilo treba razdeliti kar 20 odstotkov dobička? Ali ne bi bilo bolje, če bi povečali osnovna zadružna sredstva?

(Nadaljevanje na drugi strani)

Iz tujine

Konec kolonializma v Aziji

Ob Dnevu republike Indije

Prebujanje kolonialnih dežel in boj njihovega ljudstva za svobodo in neodvisnost sta značilni potezi mednarodnega političnega dogajanja našega stoletja. Po drugi svetovni vojni so ta gibanja tako narasla, da so se marsikje stare metropole morale odreči svojemu stoletnemu plenu. To velja predvsem za Azijo, kjer so kolonialna in narodnoosvobodilna gibanja prinesla med vojno in po vojni svojim deželam samostojnost. Tako se je zgodilo z Burmo in Indonezijo.

Tako tudi z Indijo, ki je 1947 proglasila neodvisnost. 26. januarja 1950. leta je z novo ustavo postala »suverena demokratična republika«. Bivša kolonija, »biser v kroni britanskega imperija«, se je sicer odločila, da ostane član tiste meglene nedoločene zveze držav, ki jo običajno imenujejo »britanska skupnost narodov", — in ki pravzaprav obstoji le v **željah angleških konservativcev in v pripravljenosti lastnih članov, da Britaniji v stiski »priskočijo na pomoč«**, — vendar pa je v izrazu »britanska skupnost narodov« opustila prvo besedo.

S 26. januarjem je pričela za Indijo nova doba. Stari borci za osvoboditev, ki so dolga leta preležali v britanskih zaporih, so osvobojeni naskočili nove sovražnike — skrajno gospodarsko zaostalost, posledice stoletnega izkoriščanja v glavah ljudi, nepismenost, revščino, rasne in verske predsodke itd. itd. Med temi ljudmi sta tudi predsednik republike Indije dr. Radjenrad Prasad in predsednik vlade Pandit Šri Nehru. Tako onadva kakor posamezne napredne družbene sile v Indiji si odločno prizadevajo, dvigniti široke sloje ljudstva, preudarno in načrtno razvijati proizvajalne sile dežele. Dvig gospodarstva, zlasti industrializacija, je zanje prva naloga današnje Indije. Že izvajajo načrt, po katerem bo ta skoraj štiristomilijonska dežela dobila več kot petnajst ogromnih sistemov velikih hidroelektričnih central.

Naša domovina ima z Indijo marsikaj skupnega. Obe deželi je stoletja tlačil tujec, obe sta se po dolgem boju osamosvojili, obe vlagata velike napore v razvoj proizvajalnih sil in zboljšanje življenjskih pogojev, obe stalno iščeta mirne poti za reševanje svetovnih sporov, vztrajno se borita za mir. Če obstoj nove Indije pomeni zmago nad starim kolonializmom, predstavlja obstoj in borba Jugoslovanske republike boj proti obnovitvi kolonialnega sistema pod »socialistično« krinko. Zato vežejo naše narode z republiko Indijo simpatije, ki se vedno znova krepijo v sodelovanju obeh držav v raznih mednarodnih forumih, zlasti v Organizaciji združenih narodov. Nedavni obisk jugoslovanske misije dobre volje v Indiji in obisk tovarišev Milovana Djilasa in Aleša Beblerja v New Delhiju sta ponoven dokaz, da bodo prijateljske vezi med obema državama postale tesnejše

Pandit Nehru

in njihovo sodelovanje plodonosnejše.

26. januar — osvoboditev Indije — pomeni začetek konca kolonializma, zloma sramotne dediščine preteklosti, ki zavira svobodnejši razvoj vsega človeštva. Zato velja ob tem dnevu indijskemu ljudstvu naš bratski pozdrav.

KNJIŽEVNI VEČER V KRANJU

V nedeljo, 1. februarja bomo v Kranju pričeli »Teden knjige« z javno kulturno prireditvijo, kakršne so pri nas redke. Nekaj znanih pesnikov in pisateljev, mojstrov slovenske besede, bo čitalo iz svojih novejših del ob 10. uri dopoldne v dvorani Prešernovega gledališča v Kranju.

Čitali bodo: France Bevk, Pavel Golia, Lili Novy in Cene Vipotnik. Prepričani smo, da bo občinstvo dvorano napolnilo in tako dokazalo svojo kulturnost.

Ob tej priliki opozarjamo ljubitelje slovenske tiskane besede, da bo v prihodnjem tednu t. j. od 1. do 7. februarja, 10% popust pri nakupu leposlovnih in znanstvenih knjig vseh vrst in vseh založb.

Ljudska samouprava

Ali je sklep zbora volivcev polnoveljaven?

Pot me je zanesla v Tržič, kjer sem srečal znanca, ki je ravno zapuščal Mestni dom. Tam je bil, kakor pravi, na brezplodni seji stanovanjske komisije. Vprašam, zakaj je bila seja brezplodna. Pripoveduje:

»Veš, to je tako. Ko se sestanemo, si razbijamo glave, kako bi čimbolj omilili res težko stanovanjsko krizo v Tržiču. Sklenemo nekaj, pa nam višji »forumi" sklepe kratkomalo črtajo. Poglej tale primer:

Vsi Tržičani so na zboru volivcev dne 12. novembra preteklega leta z veseljem sprejeli predlog, naj bi se gospa Verbičeva iz Bistrice štev. 76 utesnila v svojem stanovanju. Štiri sobe, kuhinja, kabinet in ostale pritikline so za njo in njenega sinka res preveč.«

»Zakaj pa kar zbor volivcev? Saj to bi vendar lahko napravila sama stanovanjska komisija Mestnega ljudskega odbora.«

»Kar stopi k uslužbencu stanovanjske komisije! Videl boš, koliko papirja je že porabila za vse odločbe, ki jih je izdala zastran tega.«

Res sem šel. Uslužbenec mi je pokazal vse polno odločb in pritožb, dopisov in urgenc, ustavitev in zavrnitev. Videl sem tudi sklep mestne stanovanjske komisije, da mora Verbičeva plačati 5.000.— din zaradi samovoljne vselitve. Videl sem, da je vsaki odločbi sledila pritožba na OLO, komite ali pa na glavno upravo za komunalne zadeve v Ljubljani. Vse pritožbe so rešene tako, da ostane stranka še vedno v komfortnem stanovanju, čeprav je sama s sinkom. Uslužbenec mi je povedal, da so vse te odločbe bob ob steno, saj je že pred izdajo odločbe vsakemu jasno, da jo bodo ljubljanski forumi zavrnili.

Zadnja odločba, s katero se gospej Verbičevi dodeljuje novo stanovanje, je formulirana celo tako, da lahko sama izbira, katero njej primerno stanovanje si želi ali v pritličju ali v prvem nadstropju. Utemeljeno odločbo so izdali na podlagi sklepa volivcev za mesto Tržič z dne 12. novembra 1952 in soglasno s 15. členom Zakona o stanovanjskih prostorih, še preden je bila vročena naslovnici, je prišel iz Ljubljane tovariš Repé iz Biroja za pritožbe pri vladi LRS, pregledal stanovanje in ustavil celotni postopek Ljudskega odbora mestne občine v Tržiču, češ da novo nakazano stanovanje za Verbičevo ni prikladno, ker v kuhinji nima vodovoda (!) Gospa Verbičeva pa, ki je odločbo že pričakovala, je raje za tri mesece odpotovala v Rim k svoji sestri na obisk. Tako je v tem velikem stanovanju četrt leta le mali deček, drugod pa naj se še kar drenjajo po dve ali tri družine v eni sobi in kuhinji!

Lahko je verjeti, da so nadrejeni organi razveljavljali sklepe tržiške stanovanjske komisije. Toda, ali niso prav zato sprožili tega vprašanja kar na zboru volivcev? Ali sklepi zbora volivcev res nič ne držijo? Tržiški volivci bodo kaj začudeni, ko bodo na prihodnjem zboru slišali, zakaj se njihov sklep ni mogel izvršiti. Utegnili bi si misliti, da jim v prihodnje sploh ni vredno sprejemati sličnih sklepov. Če so volivci s svojim sklepom hoteli vsaj malce omiliti res zelo pereče stanovanjsko vprašanje tega kar natlačenega industrijskega centra in zavzeti nepotrebne prostore nezaposleni osebi, to vendar ni protizakonito. Povsem napačno je po mnenju vseh Tržičanov stališče uslužbenca Biroja za pritožbe pri vladi LRS, da mora imeti gospa Verbičeva eno najboljših stanovanj, ker je njena sestra poročena s tujim državljanom, saj bi potem morala imeti cela dolga veriga sorodnikov tujih državljanov enake posebne pravice, ker bi jih utegnili vsaka tri leta obiskati tujci.

Sicer mi pa postopek sploh ni jasen. Saj vendar splošni zakon o ljudskih odborih lepo pravi, da višji upravni organ lahko po nadzorstveni pravici odpravi ali razveljavi le v upravnemu postopku izdano odločbo nižjega upravnega organa, ki za to **ni bil stvarno pristojen**, ali če bi se z izvršitvijo odločbe storilo **kaznivo dejanje** ali če bi z izvršitvijo nastala **huda nevarnost za življenje in zdravje** ljudi ali za javni red in mir. Kako to, da omenjeni organ gospe Verbičeve ni napotil k rednemu postopku?

Tržičani menijo, da stanovanjska komisija ne bo poslovala nič kaj učinkovito, če bodo taka vprašanja hoteli še vedno birokratsko reševati ljubljanski »višji forumi«, ki jih gospa Verbičeva kliče na pomoč.

S. H.

Nadaljevanje razprave o mladini

Kakršno bomo vzgojili - tako bomo imeli

V zadnjem prispevku se je Okrajni komite LMS omejil le na odgovor piscu v-d-, ki je v svojem članku tendenčno in enostransko obravnaval vzgojo mladine. Zdi pa se nam potrebno, da si vzgojne probleme mladega naraščaja tudi z drugih strani ogledamo.

Vzgoja in skrb za pravilno rast mladega rodu ni le stvar Ljudske mladine, marveč vseh: družine, šole, političnih in družbenih organizacij, skratka vseh faktorjev, ki vplivajo na oblikovanje značaja v mladem človeku. Družba, ki mladini ne posveča dovolj skrbi in jo pravilno ne vzgaja, izpodkopuje svoje lastne temelje.

Šolska mladina je zadnje leto v vzgojno-političnem in kulturnem pogledu znatno napredovala, predvsem zato, ker so se prosvetni delavci z večjo odgovornostjo vključili v izvenšolsko delo. Za našo delavsko, še celo pa za kmečko mladino, pa premalo skrbimo. Kulturno-prosvetno delo kmečke in delavske mladine je na nizki stopnji zlasti zato, ker nima ne prva ne druga dovolj primernih ljudi, ki bi jih vodili, usmerjali in jim svetovali. Delavska mladina kranjskih tovarn je nastopila ob neki priložnosti s tipičnim »mitingarskim« sporedom in s tem dokazala, da od prvih let po osvoboditvi do sedaj ni dosti napredovala. Mislimo, da je naloga delavskih društev »Svoboda« in vseh drugih kulturno-prosvetnih in športnih društev, da vključijo v svoje vrste čimveč mladih in jim omogočijo res široko kulturno izobrazbo. V Kranju, kjer imamo največ mladine, zlasti delavske, pa naj bi Društvo prijateljev mladine, Ljudska univerza, Društvo profesorjev in učiteljev prirejala zanjo vzgojna, kulturna in druga predavanja. Mar nima kranjska mladina vseh pogojev za ustanovitev lastnega centralnega pevskega zbora ali gledališča itd? Samo pobude in dobrega vodstva manjka. V športnih in drugih društvih pa je vzgojno delo za mladino pomanjkljivo. V vseh društvih je od 12 tisoč članov kar 9730 mladincev, mar to ne zadostuje, da bi organizirali zanje predavanja o lepem vedenju, spolni vzgoji itd. Po podatkih, ki jih imamo iz preteklega leta, je mladina najbolj pridno posegala po knjigah. Samo v centralni knjižnici v Kranju si je izposodila preko 11 tisoč knjig. Ali ne bi bilo umestno, da bi knjižnice prirejale za mlade bralce literarne večere in razgovore o knjigah in njih avtorjih in tako seznanjale delavsko in kmečko mladino z domačo in tujo književnostjo?

Ni redkost, da se na vasi brigajo za vzgojo mladine samo tisti, ki bi radi preko nje uveljavili svoje nazadnjaške nazore. Farovška kuharica pri Sv. Lenartu, ki se je v zadnjem času zelo skrbno posvetila kulturno-prosvetni vzgoji mladine, si je dovolila celo to, da je izolirala vse tiste mladince, ki so kdajkoli sodelovali v mladinski ali drugih političnih organizacijah. Tej kuharici in njej podobnim trdo velimo, da nima nobenih moralnih pravic vzgajati našo mladino in o njej odločati, ker je legitimacijo že zdavnaj izgubila.

Menimo, da je potrebno razen za kulturno-prosvetno in splošno vzgojo skrbeti tudi za idejno in politično vzgojo naše mladine. Vsi skupaj premalo razmišljamo o tem, da ima mlad človek pri oblikovanju lastnega pogleda na svet veliko težav in notranjih bojev. Tudi tu moramo mladini pomagati, razvijati v njenih vrstah

(Nadaljevanje na osmi strani)

Neuspeli zbor v Godešiču

(Nadaljevanje s prve strani)

Zakaj so se voditelji tamkajšnjega strojnega odseka odločili šele dan pred občnim zborom, da dobro spravijo kmetijske stroje, ki so bili dotlej izpostavljeni vremenskim neprilikam in jim je vsako noč grozila tatvina, dasi so odbornike stalno opozarjali na nevarnost.

Celotni vtis z občnega zbora bi bil precej žalosten, če ne bi na njem sprejeli precej pametnih predlogov o izboljšanju sadjarstva in nabavi strojev. 50 tisoč dinarjev so tudi namenili Ljudskemu odboru tržiške občine za graditev in vzdrževanje živinskih staj na planinah.

Najslabše je bilo v **Godešiču.** Upravni odbor je pokazal skrajno malomarnost in neodgovornost. Poročilo je bilo slabo, tako da zadružniki niso dobili jasne slike o gospodarjenju, o pravilih se ni predhodno razpravljalo, dvorana pa je bila tako mrzla, da so zadružniki ves čas cepetali na mestu, še čudno, da so zdržali štiri ure!

Ko je prišla vrsta na pravila, se je oglasil neki zadružnik in dejal, da bo izstopil iz zadruge, če sprejmejo nova pravila. Prezebli zadružniki so v želji, da se čimprej konča, pred to izjavo popustili in sklenili, da zadrže stara pravila.

Nekaj nad pol milijona dobička so namenili za nakup škropilnice in različne investicije. Dvaiset odstotkov so dali škofjeloški občini za komunalno dejavnost.

Na koncu so izvolili dober upravni odbor, v katerem je 5 delavcev in 6 kmetov.

Zapisi s poti

Lepa, toda pohabljena

Komaj stopiš v Neaplju iz avta, že te obkroži krdelce črnolasih temnopoltih dečkov. Že drgne krtača po prašnih čevljih, druga ti ščeti prah z obleke, vse roke čakajo — zahtevajo bakšiš. Pridružijo se razni vodiči, črnoborzijanci, lepe ženske. Te vam slede celo v hotel; vse se ponuja, vsiljuje, vse je naprodaj.

Kdor je prvič v Neaplju, tem veselem lepem milijonskem mestu, polnem čara, polnem velikega bogastva in največjega siromaštva, lahko le strmi nad silnim utripom njegovega bujnega življenja. Siromaki (nad 100 tisoč jih je, ki spe po ulicah, na cerkvenih pragih, stopnicah) žive iz dneva v dan. Ni čuda, da zavohajo tujca na kilometer daleč, da so vsiljivi, tatinski, saj je miloščina njihov edini vir dohodkov. De Gasperijeva vlada pomoč le obljublja . . .

Iz Neaplja gre vsak tujec vsaj enkrat na Vezuv, še vedno živ ognjenik, ki prinaša mestu bogastvo ali pogubo. Lepa asfaltirana cesta vodi skoraj do vrha gore. — Ob vznožju se mora avto ustaviti. Livriran mož nam vljudno dopove, da je cesta privatna, zato naj prispeva vsak po 300 lir za njeno vzdrževanje. Sami tudi ne smemo dalje, ker je nevarno. Pridruži se nam vodič Michelle. Neprestano govori. Pripoveduje, da so se na pobočju odprla nova stranska žrela. Naenkrat cesta preneha. Izbruh leta 1944 jo je razrušil s silno množino lave, ki je uničila tudi planinski dom pod vrhom. Zato nadaljujemo pot peš po ostri razpokani lavi. Ob glavnem žrelu se ustavimo. Strašna vročina puhti iz globine. Vodič natakne na dolgo palico kos časopisa. Ko se vname, nam z njim po vrsti prižge cigarete. Originalno, kajne? Pogled na mesto in njegovo prekrasno okolico je čudovit. Vodič nas kar naprej opozarja na vse lepote, na to, na ono, kot da bi sami ne imeli oči in ne bi bili dovzetni za edinstven čar pokrajine. Spretno nam izvablja napitnice, se veselo in vdano smehlja. Italija je lepa, toda njen užitek moraš plačevati ob vsakem koraku.

Iz vročega bujnega napolitanskega življenja prispemo v

mrtvo mesto Pompeji, kjer so se vekovi ustavili. Leta 64. našega štetja jih je strašen izbruh zasul s pepelom. Bogato rimsko mesto je umrlo. Nemo mesto, s krasnimi stavbami, z množico zoglenelih trupel, z raznimi ključi, ključavnicami, nakitom, posodo, s krožniki, pokritimi s stoletno patino, vse mi je pričaralo živo podobo nekdanjega življenja. Vodič Giuseppe mi je skrivnostno zašepetal, da mi bo pokazal nekaj prav posebnega.

Ob vhodu v neko palačo sta stala dva italijanska duhovnika v dolgih sutanah in s trdima klobukoma. Mimogrede sem ujel, da je starejši rekel mlajšemu: »Pojdi, če te zanima, jaz ne grem noter.« Mlajši je za menoj stopil v krasen atrij. Sredi marmornatega četverokota se je dvigal srebrn trak lepega vodometa. Vodič mi reče, naj si ogledam originalne freske na stenah bogate rimske javne hiše. Nehote sem pogledal proti steni, ob kateri je stal duhovnik. Izraz sladostrastja na njegovem obrazu je v hipu izginil, ko je začutil moj pogled in se v trenutku izpremenil v dobro viden gnus. Dobri igralci, ti vatikanski trdi klobuki!

Blizu najlepšega napolitanskega letovišča Lorenta, kjer stoje številni krasni hoteli in vile rimskih bogataševv, leži mala vasica, dom samih poklicnih vodičev. Giuseppe, ki nas ves dan spremlja po Pompejih in govori, govori kakor navit, nam je všeč. Zato ga zapeljemo prav v vasico, kjer nas povabi v svojo borno kočico na špagete in kozarec dobrega vina. Tu postane njegova govorica vsa drugačna, saj ne govori več za plačilo.

Imam tri otroke. Jaz lahko stradam, toda družina mora jesti. Mesečno zaslužim do 15 tisoč lir, potrebujem jih pa trikrat toliko. Vsi vodiči smo vključeni v svojo zadrugo in skupno delimo dohodke. Ne čudite se tedaj naši vsiljivosti in iznajdljivosti, ko hočemo izvabiti iz vas več, kakor je bilo domenjeno! De Gasperi seveda! De Gasperi je določil milijarde za dvig turizma na našem jugu. Da bi se pa izboljšalo naše življenje, ni obljubil niti lire. Nikjer socialnega zavarovanja za tisoče starih onemoglih vodičev. In medtem ko se na tisoče revežev dan na dan trudi za grenki kruh vse od Neaplja do Sicilije s tem, da se prilizuje bogatim tujcem, živi na plažah Sorenta, Caserte, Amalfija in Caprija v brezdelju in razsipanju nadebudna mladež svetovnih milijonarjev.

Na povratku v Rim smo se ustavili v prijetni gostilni ob cesti. Na njenem krasnem vrtu je bilo več družin s svojimi otroki. Ob neki mizi je sedel samoten mož. Njegovi lepi deklici sta se igrali med mizami. Mlajša, lahkotna kot metuljček, je pribrzela mimo moje mize. Njena ljubkost me je tako pritegnila, da sem jo ujel za roko v rokavički. Toda nisem prijel za toplo otroško ročico. Ob zapestju je bila pripeta proteza — umetna ročica. Streslo me je. Ubogo dete se mi je globoko zasmililo.

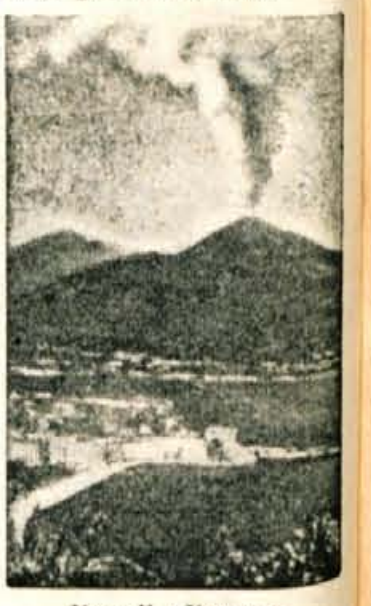

Neapelj z Vezuvom

In nenadoma me je prešinilo: Deklici je vendar ime Italija. Lepa je, toda pohabljena . . .

Nov železobetonski most preko Save Bohinjke

Splošno stavbno podjetje „Tehnika“ v Ljubljani je glavna gradbena dela izvršilo v rekordnem času 4 mesecev. Most v Soteski, ki je dolg 60 in širok 8 metrov, bo že do pomladi izročen prometu

Bivša jugoslovanska vojska je pred svojim razpadom med drugim porušila tudi betonski most preko Save Bohinjke v Soteski pri Nomenju v Bohinju. Nemci so sicer v bližini porušenega mostu zgradili leta 1941 provizoričen lesen most, ki pa že dolgo več ne ustreza svojemu namenu zaradi nizke nosilnosti in zaradi vedno večjega prometa med Bledom in Bohinjem.

Da ne bi bil cestni promet po tej važni turistični cesti oviran, se je Uprava za ceste pri Gospodarskem svetu LRS lani odločila, da zgradi nov most preko Save Bohinjke in sicer na temeljih porušenega mostu. Gradnjo novega mostu je prevzelo lani avgusta Splošno stavbno podjetje »Tehnika« iz Ljubljane.

Ne glede na bližajočo se jesen in zimo je »Tehnika« takoj začela s pripravljalnimi in gradbenimi deli. Kljub temu, da je bilo stanje reke zaradi velikih nalivov skoraj vedno visoko nad povprečjem, so bili obrežni oporniki in rečni stebri zabetonirani že 21. novembra. Prišle pa so še nove vremenske neprilike — mraz in sneg — ki so ovirale gradbena dela. Toda delovni kolektiv in vodstvo nista klonila. Z vsemi razpoložljivimi sredstvi so delali noč in dan. Da so mogli zabetonirati nosilce konstrukcij, so postavili nad mostom začasno streho, razen tega pa delavce zavarovali pred mrazom tudi od strani. Le tako so mogli položiti oblogo in kljub poznejšim snežnim padavinam nadaljevati z betoniranjem nosilnih konstrukcij. S temi deli so pričeli zadnji dan leta 1952, 10. januarja letos pa so bili nosilci mostu in plošča že zabetonirani. S tem so bila glavna gradbena dela — v rekordnem času 4 mesecev — zaključena.

Most preko treh polj je dolg 60 metrov, širok pa 8 metrov. Po zaključnih delih bo spomladi ponovno zvezal Bled z Bohinjem, za kar gre vsa pohvala podjetju »Tehnika«, pa tudi podjetju »Tesar«, ki je z montažnimi deli znatno skrajšalo čas tesarskih del.

Iz nič se je razvilo moderno podjetje

ŠTEVILO ZAPOSLENIH SE BO PODESETORILO — DELAVNICE BODO PREUREDILI IN OPREMILI Z NAJMODERNEJŠIMI HIGIENSKO-TEHNIČNIMI SREDSTVI

Komaj tri leta je poteklo, odkar je bilo ustanovljeno na Jesenicah mestno podjetje Remont, ali bolje rečeno: podjetje, ki naj bi pomagalo pri obnovi porušenih Jesenic. Toda novorojeno dete dolgo ni moglo zaživeti, čeprav so Jesenice na vsakem koraku kričale po takem podjetju. Komaj ustanovljeno podjetje je hiralo in hiralo in bi najbrže tudi izhiralo, če se ne bi zanj zavzel sedanji upravnik tov. Jože Dugar, ki je s krepko roko prekinil z dotedanjim načinom dela. Nov gospodarski sistem pa je delovnemu kolektivu vlil še novih moči in volje do dela.

Če je do sredine leta 1951 podjetje komaj životarilo in se nikakor ni moglo postaviti na lastne noge, je leta 1952 doseglo uspehe, na katere so člani kolektiva upravičeno ponosni. Na vsakem koraku zasledimo sledove pridnih rok. Uspeh Remonta je toliko večji, ker so začeli dobesedno iz nič. Ob osamosvojitvi ni imelo podjetje niti najnujnejšega materiala, niti ni bilo dovolj strokovne in druge delovne sile, blagajna pa prazna. Marsikdo bi pred poldrugim letom obupal in vrgel puško v koruzo. Remontovci pa niso ravnali tako. Zavihali so rokave, napravili več gradbenih pogodb z Železarno, mestnim ljudskim odborom in drugimi, ob koncu lanskega leta pa so že lahko pokazali uspeh: blagajna je izkazovala že 40 milijonov prometa, ki ga je ostvarilo le nekaj desetin delavcev.

Letos se je podjetje preimenovalo v Mestno gradbeno podjetje. Jeseničani in okoličani imajo v njem zvestega pomočnika pri gradnji komunalnih naprav, urejanju hudournikov, popravilu raznih radio in električnih aparatov ipd. V svoj krog so znali privabiti tudi najboljše zidarje, mizarje in pečarje, ki bodo znali zadovoljiti želje posameznih naročnikov. Pravijo, da bo štel njihov kolektiv še to pomlad okrog 250 delavcev vseh strok gradITeljstva.

Ker pa je znano, da se delavci najbolje počutijo tam, kjer imajo najboljše delovne pogoje, da delavci svoje delo ob dobrih delovnih pogojih tudi najbolj vestno izvršujejo, je vodstvo podjetja sklenilo, da bo do maja t. l. svoje delavnice preuredilo in najmoderneje opremilo. Razen tega bo za svoje delavce-samce zgradilo lepe spalnice ter kuhinjo in jedilnico, da delavci ne bodo več odvisni od tujih menz, ki dostikrat nimajo dovolj smisla za tečno in zdravo hrano.

Če bo delovni kolektiv Mestnega gradb. podjetja na Jesenicah vztrajal na začrtani poti, smo prepričani, da bomo lahko kmalu spet pisali o njem in o njegovih uspehih.

Kako bomo pomagali slabo prezimljenemu žitu

Velike važnosti za dobro prezimovanje žita je primeren čas setve. Setev ne sme biti prezgodna in ne prepozna. Zaradi prezgodne setve so rastline občutljivejše, zaradi prepozne pa se žito nezadostno razraste, zavoljo česar ozimine teže prenašajo mraz. Zaradi obilne jesenske moče, posebno v krajih, kjer je zemlja za vlago manj propustna, se je letos setev ozimin zakasnila in se žito ni moglo primerno razrasti, da bi se tako proti zimskemu mrazu bolje utrdilo.

Ponekod so, upoštevaje kasno setev, pred setvijo izdatneje gnojili z umetnimi gnojili. Občinski LO Železniki poroča, da so za jesensko setev porabili več umetnih gnojil kot v preteklih letih. Kjer so tako naredili, bodo žita prav gotovo bolje prezimila. Neugodna za žita je bila tudi moča ob koncu decembra, oziroma v začetku januarja. Posevki na zemlji, ki vodo slabo propušča, so bili pod vodo. V občinskem LO Cerklje so bile pod vodo njive v Šmartnem, Glinjah in Zalogu. Na slabo propustni zemlji, kjer se voda ni odtekla, se nabira v kotanjah in razorih, zmrzne in duši žito. S prav malo truda bi to preprečili tako, da bi naredili odtočni jarek za snežnico in deževnico. So pa tudi njive, kjer je talna voda preveč visoka. Tu bi morali izkopati večje odtočne jarke.

Kako bodo ozimine prezimile, lahko šele ugibamo. Če bodo slabo prezimile, jim bo treba vsekakor pomagati s čilskim solitrom (100 kg na ha) ali sečnino, da se bodo okrepile. Žita, napadena s snežno plesnijo, pa bomo potrosili z neoljenim apnenim dušikom (100 kg na ha). Trositi pa ga ne smemo na rosne rastline, temveč na suhe. Vendar dušičnih gnojil sorazmerno s fosfornimi in kalijevimi ne smemo trositi preveč, ker nam žita lahko poležejo.

Spomladi pa je eno prvih, najkoristnejših in najvažnejših del valjanje in brananje. Če je rastline izkoreninil srež, da visijo v zraku, moramo posevek valjati, takoj ko nam tla to omogočajo. Ko jih valj pritisne nazaj v zemljo, se rastline spet zakoreninijo. Posevke, ki pa jih srež ni dvignil, brez predhodnega valjanja pobranamo, vendar šele takrat, ko se zemlja več ne maže. Lednik

„PLAMEN“ ODGOVARJA

Ali imamo res za 28 odstotkov nižjo akumulacijo?

»Glas Gorenjske« je 17. jan. t. l. objavil članek, po katerem bi morda kdo sodil, da se delovni kolektiv »Plamena« tokrat brani dati skupnosti čimveč, čeprav je splošno znano, da je vsa povojna leta vestno izpolnjeval svoje dolžnosti in da je družbeno zadolžitev presegel tudi lani.

Razlika med doseženo povprečno stopnjo akumulacije 679 odstotkov v preteklem letu in predlagano 645% za 1953. leto oziroma kasneje predpisano 651 odstotkov še ne pomeni znižanja, kakor je videti na prvi pogled. Za povprečno stopnjo akumulacije je zlasti važen asortiment. Naš kolektiv ga je letos prilagodil potrebam trga in ga zato precej spremenil od lanskoletnega. Razen tega je vplivala na znižanje povprečne stopnje akumulacije tudi fuzija z oddelkom za fino mehaniko v Lipnici — torej s priključitvijo obrata za izdelovanje ur. Kakor vidite nismo znižali stopnje akumulacije zaradi zmot ali podcenjevanja svojih moči, temveč zaradi povečane proizvodnje artiklov, ki jih bo laže prodati, imajo pa nižjo stopnjo akumulacije.

Delavci »Plamena« jasno vidimo potrebe skupnosti in jim tudi, kolikor je v naši moči, zadostimo. Ne le, da smo se že 1950. in 1951. odrekli nagradam vodstva v prid gradnji novega kulturnega doma in spomenika padlim borcem, tudi 1 milijon tržnega dobička je kolektiv 1951. leta soglasno poklonil za gradnjo doma in plavalnega bazena. S prostovoljnim delom (11 tisoč ur) pa je prihranil graditeljem 1 milijon 500 tisoč din.

Tudi letos bomo šli isto pot. Kolikor bo v naših močeh, bomo podpirali komunalno dejavnost, dograditev kulturnega doma s kino dvorano in fizkulturno dvorano, ker vemo, da bo vse to služilo delovnim ljudem z območja naše občine in od drugod.

Presegli so družbeni plan

Tovarna Sava v Kranju se bo kmalu selila

V nedeljo je bilo v »Savi« zelo živo. Nad 450 ljudi je prišlo na občni zbor sindikalne podružnice. Komaj so se vsi stisnili v precej prostorno dvorano. Pozorno so poslušali poročilo o delu svojega sindikata, ki ga je podal tov. Franc Oman, sekretar podružnice. Med drugim je povedal, da so lani v »Savi« presegli družbeni plan in obenem tudi zvišali akumulacijo. Storilnost dela po normah je bila za 17% višja od lanske, odpadke pa so znižali na 3.49%. Prav tako so znižali neupravičene izostanke na najmanjšo mero, dočim predstavljajo bolniški izostanki še vedno 3%. Lani so morali ustaviti izdelavo veloplaščev, podpetnikov in podplatov, ki so predstavljali 25% njihove proizvodnje, ker je na trgu preveč tega blaga. Namesto tega so uvedli nove izdelke: gumijaste cevi, platno iz gumijastega blaga itd. in na to delo sprejeli še nove delavce. Tudi borba za kvaliteto izdelkov se je zelo dvignila, kar je vse mnogo prispevalo finančni moči podjetja. Tako so lani delavci v »Savi« prejeli trikrat za 50% višje mesečne plače.

Izmeček pri proizvodnji je še vedno precejšen. Z njegovim odpravljanjem bi prihranili 60 odstotkov plačnega fonda. Na to bodo letos usmerili pozornost in skušali odpraviti to zlo. V sindikalno podružnico so včlanjeni vsi člani kolektiva, zato je bilo tudi njeno delo precej razgibano. Posebno skrb so posvetili mladini, ki je lani pri raznih tekmovanjih dosegla prav lepe uspehe. Tako je med drugim folklorna skupina na tekmovanju najboljših skupin v Sloveniji zasedla 4. mesto. Prav pohvalno je tudi njihovo udejstvovanje pri gasilstvu, LT in v športu. V »Savi" je začela z delom tudi šola delavskega upravljanja, ki jo obiskujejo člani delavskega sveta, sindikalnega vodstva in mladine.

Razprava, ki se je razvila po poročilih, je bila dokaj jedrnata in tehtna. Med ostalimi se je oglasil k besedi tov. Jelič, predstavnik republiškega odbora sindikata usnjarske in predelovalne industrije, ki je govoril o delavskem upravljanju in zlasti poudaril potrebo po demokratičnosti. Iz nadaljnje razprave smo izvedeli, da je dobila tovarna »Sava« odobrene investicije za nabavo novih strojev, s katerimi namerava opremiti novo tovarno v Stražišču, kjer je zdaj obrat Tiskanine II., ki se bo preselil v še nezasedene delavnice v Inteksu. Postopoma bodo to tovarno še razširili in izpopolnili z novimi tovarniškimi poslopji, tako da se bo tovarna »Sava« po nekaj letih povsem preselila iz središča Kranja v Stražišče, kjer ji bo zagotovljen nenehen razvoj.

Po končani diskusiji so bile volitve novega sindikalnega vodstva, v katerega so delavci izvolili svoje najboljše vrstnike.

Titan gradi cinkarno

Tovarna »Titan« v Kamniku se vse bolj osamosvaja. Doslej so morali naročila za pocinkani vodovodni in elektroinstalaterski material oddajati v delo drugam, zdaj pa ga bodo kmalu izdelovali sami. Gradijo veliko moderno cinkarno, ki bo že letos začela obratovati. Stavba je enonadstropna. V gornje nadstropje bodo preselili delavnice fine mehanike.

Kmetijski svetovalec

K. F. Krompir za seme sem lani zamenjal in je bil zdrav, ko sem ga sadil, pa vendar so se na listju pojavile rdečkasto rjave pege, nato pa se je listje pričelo zvijati. Kaj je temu vzrok?

Če ste sadili zdrav krompir, so se znaki, ki ste jih opisali, pojavili na krompirju, zaradi pomanjkanja fosforja v zemlji. Na splošno kmetje pri nas gnojijo krompirju s hlevskim gnojem, od umetnih gnojil pa dodajajo apneni dušik in nekateri tudi kalijevo sol, dočim fosfatnih gnojil v splošnem pri krompirju ne uporabljajo. V zemlji je tedaj dosti dušika, manjka pa fosforja vsled česar krompirjevka bujno raste, toda bolj v višino in se slabše razvijajo stranski poganjki. Listi so temnozeleni, vendar slabše razviti, bolj drobni, pozneje pa se na njih pojavijo rdečkastorjave pege, robovi listov pa so rjavo osmojeni. Zaradi pomanjkanja fosforja nastopi tudi zvijanje listov, zlasti na robovih kot tudi to, da krompir manj cvete in da prične pozneje cveteti, kot na njivi, kjer gnojimo tudi s superfosfatom.

Če se torej ti znaki pojavijo na krompirju, primanjkuje v zemlji fosforja, kar ima za posledico tudi nižji pridelek.

Iz tega vidimo, da preveč enostransko gnojenje z dušikom krompirju ne koristi, oziroma lahko celo škoduje, zato bomo krompirju, kateremu je bilo zadosti pognojeno s hlevskim gnojem, dodajali od umetnih gnojil manj dušičnih ter več kalijevih in fosforjevih, ali pa uporabljamo mešano gnojilo - nitrofoskal, v katerem so zastopani dušik, kalij in fosfor.

S. K. Suha. Moji goveji živini je začela izpadati dlaka okoli oči, po vratu, telici že celo po prsnem košu. Kaj to povzroči in kako naj žival zdravim?

Odgovor: Bolezen, ki jo opisujete, je lišaj, ki ga povzročajo neke vrste plesni. Najpogosteje pride bolezen v hlev z novo kupljeno živaljo. Pri mladi živini se pojavijo kot grah veliki vozliči, na katerih stojijo dlake pokonci in se kasneje zlepijo z vedno več hrastami. Te hraste je mogoče odluščiti, pod njimi pa ostaneje plitve jamice z malo gnoja. Hraste se lahko razširijo na večje površine in so do 1 cm debele. Najpogosteje se naredijo na vratu, na spodnji strani prsi in na plečih.

Pri starejši živini se bolezen drugače razvija. Opaziti je le gola mesta po vratu, plečih, po prsnem košu ali po glavi.

Opozoriti moram na to, da se lišaja tudi ljudje lahko nalezejo!

Hraste odstranimo tako, da jih toliko časa mažemo s svinjsko mastjo, dokler se ne omehčajo. Ko jih odluščimo, namažemo gola mesta z mazilom, ki ga predpiše veterinar, če pa tega nimamo, si napravimo mazilo sami: 1 del žveplenega cveta z 9 deli neslane svinjske masti. Tudi ona mesta, ki so bila brez hrast, a so gola, namažemo s tem mazilom enkrat. Po potrebi čez nekaj dni stvar ponovimo.

(nadaljevanje in konec) Milan Dolenc

KAJ SEDAJ?

Še o tem, kako bomo izkoreninili tuberkulozo pri goveji živini

Po dosedanjih izkušnjah pri nas in drugod po svetu vidimo, da moramo biti v borbi proti tuberkulozi odločni, da je vsako polovičarstvo škodljivo. Polovičarstvo je, če da živinorejec sedaj eno, čez nekaj časa pa drugo bolno žival v zakol, ali pa se ne more odločiti, da bi dal tuberkulozno kravo, ki je par mesecev breja v zakol in čaka, da se bo otelila in izmolzla. Zavedati se mora, da so v času, dokler je bolna žival v hlevu, vse živali izpostavljene nevarnosti okužbe.

Nikoli ne morete vedeti, kdaj bo pri oni kravi, ki je »le malo« okužena, nastopila odprta tuberkuloza pljuč, črevesja ali vimena oziroma maternice in bo začela žival izločati na milijone klic, s katerimi bo okužila tudi druge krave v hlevu, po vsej verjetnosti pa tudi njih lastnika in njegove otroke.

Ni dovolj, če umakneš bolno živino v drugi kot hleva, pravtako ne zadostuje, če boš razkužil samo en del hleva, drugega pa ne. Polovičarstvo oziroma še slabše je tudi, če nakupiš zdravo živino, preden si odstranil vso tuberkulozno iz hleva. Ali bo imel tak gospodar kakšno korist, ko bo moral čez pol leta ali dve leti oddati v zakol še eno ali dve govedi?

Res je hudo oddati v zakol dobro mlekarico ali brejo kravo. Toda pri končnem obračunu bo sleherni uvidel, da je moj nasvet dober. Doslej mi je še vsak živinorejec izjavil, da se kesa, ker ni upošteval mojih besed. Sicer pa morajo vse one živali, ki imajo odprto tuberkulozo, ne glede na to, če so breje ali ne, po pravilniku o zatiranju živalskih kužnih bolezni, takoj v zakol.

Če pa ima kdo še tuberkulozno goved v hlevu, naj bo toliko pošten, da odjemalcem mleka pove, kako je z njegovimi kravami. Opozori naj jih, da morajo mleko dobro prevreti, kajti prav lahko bi imel na vesti bolezen ali celo smrt kakega otroka oziroma odraslega. Posredna okužba z mlekom je prav pogosta.

Živinorejec oziroma družina, ki ima bolno kravo, naj pazi, da ne bo nihče od domačih pil neprekuhanega mleka. Po vsakem opravilu v hlevu, zlasti pa po molži, naj si dobro z milom umijejo roke. — Kakor mi je znano, bo izšla odločba, po kateri mlekarne ne bodo več smele jemati mleka iz okuženih dvorcev. Dotlej pa bi morali zbirati mleko v posebnih posodah, označenih z tuberkuloznim križem. Tako mleko bi morali tudi pozneje pasterizirati in ga ne mešati z zdravim.

In kako ravnati s teleti onih krav, ki so tuberkulozne, vendar bodo ostale v hlevu tako dolgo, dokler jih ne izmolzejo. Večina živinorejcev daje taka teleta v zakol, ker misli, da so se okužila že v materinem telesu. V resnici pa pride tele okuženo na svet le tedaj, če ima njegova mati tuberkulozo maternice. Teleta se okužijo najpogosteje po porodu, bodisi tako, da so privezana poleg mater, ki vanjo kašljajo, bodisi, da pijejo mleko take krave, ki ima tuberkulozo vimena. Okužijo pa se lahko tudi s bacili tuberkuloze, ki je v nastilju. Tele bolne krave moramo takoj privezati na prostoru, ki je temeljito razkužen ter pustiti, da sesa, če ni materino vime tuberkulozno le 2 dni, nato pa ga napajajmo z mlekom iste krave. Še bolje je, če to napravimo takoj. Seveda se moramo ravnati po obče znanih pravilih za napajanje, skrbeti, da je posoda čista, da molzemo s čistimi rokami in da je mleko toplo, komaj pomolženo. Pred molžo pa vime skrbno operemo in ga obrišemo s čisto, suho krpo. Če pa ima krava TB vimena, moramo tele takoj hraniti z mlekom druge, zdrave krave.

Pri vsej tej akciji, ki naj bo slehernemu le pripomoček k dvigu naše živinoreje, pa ne smemo pozabiti na nek važen faktor. To je živalsko telo oziroma njegova odpornost, v tem primeru odpornost proti tuberkulozi. Kaj nam pomaga pregledovati živali in jih toliko in toliko poklati zaradi tuberkuloze, če ne bomo začeli istočasno borbe za jačanje odpornosti. Ali so naše živali pravilno negovane in pravilno in dobro hranjene? Ne! Naši hlevi so v veliki večini nezdravi. Mogoče je bolje reči, da je predvsem zrak v hlevih slab. Naši živinorejci imajo slabo navado, da vse hleve v zimskem času tako zapirajo, da te hoče, če stopiš vanje, vreči ven. Razen vrat in oken zadelajo vse zračnike, da le ne bi prišlo odkod kaj čistega zraka.

Da je zrak še slabši, puščajo ponekod celo gnoj v hlevu, marsikje pa imajo poleg govedi in konj tudi prašiče in kokoši. Prašiči in kokoši ne spadajo v hlev! Zakaj? Prašiči zato ne, ker izločajo največ tekočine ter tako povečujejo vlago v hlevu, da kar teče od hlevskega stropa, vrat in oken. Kokoši pa hleve zelo onesnažijo in so marsikdaj prenešalci tuberkuloze na govejo živino. Nasploh pa si zapomnimo, da je topla vlaga najbolj ugodna za razmnoževanje in rast bacilov tuberkuloze.

Geslo zdravstva »Zrak, sonce, voda« bi morali tudi naši živinorejci osvojiti, če želijo, da bodo njihove živali zdrave.

V mnogih državah, n. pr. v Angliji, Ameriki, na Holandskem, v Nemčiji, so v borbi proti tuberkulozi, kužnemu zvrgavanju krav in drugim vzrejnim boleznim prišli do zaključka, da ne gre skrbeti samo zato, kako bi dosegli čimvečjo molznost. V prvi vrsti velja skrb za zdravje krav. Živalsko telo ni stroj, pa tudi stroj se obrabi. Zato so začeli skrbeti za njihovo odpornost. Iz teg razlogov so začeli opuščati take hleve, kot jih imamo pri nas, ki so večidel podobni ječam. Začeli so graditi enostavne nadstrešnice ali pa hleve brez ene stene. Živali morajo imeti čimveč zraka. Zato, če že nimamo zračnih hlevov, moramo vsaj te, ki jih imamo, pošteno zračiti. Razen tega moramo urediti, (če nimamo pašnikov) kjer je le mogoče, ograjene izpuste, da bo živina vsaj na svežem zraku. V hudi zimi jo izpustimo za nekaj ur. Goved bo veselo skakala po snegu, uživala čist zrak, pri tem pa se ji bodo krepile kosti in meso. Pri živini, ki je dovolj na zraku, ne bomo opazili različnih lišajev in izpuščajev, zmanjšala pa se bo tudi jalovost zaradi nerednih pojatev.

Dokler bodo naši hlevi nehigijenski, ne moremo pričakovati, da bi nam naše krave dajale pravo prednostno mleko za otroke in bolnike, kar pa je zahteva vsake kulturne dežele.

Ob novem slovenskem filmu

Svet na Kajžarju

Četrti slovenski celovečerni film, po scenariju Ivana Potrča in v režiji kranjskega rojaka Franca Štiglica, je zopet popoln polom. Slovenske filmske umetnosti še vedno nimamo in je tudi ne bomo imeli, dokler jo bomo ustvarjali brez umetnikov ali, skromneje rečeno, brez strokovno sposobnih ljudi. Strokovna usposobljenost pri filmu pa ne pomeni v prvi vrsti, da poznamo nekaj tehničnih izrazov in da vemo, na kateri gumb je treba pritisniti pri kameri ali pri montažni mizi — teh reči se namreč razmeroma hitro nauči marsikdo; strokovna usposobljenost pomeni predvsem: talent, okus in domiselnost, skratka: režiserski temperament. Tega pa France Štiglic nima. Dokazal je to že tretjič, kajti že »Na svoji zemlji« je bil dober film ne zaradi Štiglica, marveč Štiglicu nakljub. »Na svoji zemlji« je uspel iz dveh razlogov — prvič zaradi Kosmačevega lepega in živega besedila, drugič pa, ker smo bili vsi sentimentalno prizanesljivo razpoloženi do filma samega (bil je naš prvi!) in zlasti do njegove vsebine (partizanstvo in osvobajanje Primorske!). Že pri »Trstu« so ti postranski, izvenumetniški momenti izgubili moč in uspeh je bil porazen. Zdaj, pri »Svetu na Kajžarju«, pa je še hujše.

Res, ko bi imel na razpolago boljši scenarij z boljšim besedilom, bi verjetno celo Štiglic znal napraviti kaj boljšega (zgled: »Na svoji zemlji«). Upam si pa trditi po drugi strani, da bi bilo možno celo ta malovredni scenarij režijsko nekoliko bolj spretno, bolj domiselno in predvsem bolj človeško resnično obdelati.

Kar se tiče režije, nismo nič dosti boljšega pričakovali. Boleče presenečeni pa smo bili zavoljo scenarija. Kako je mogel Ivan Potrč, talentirani in

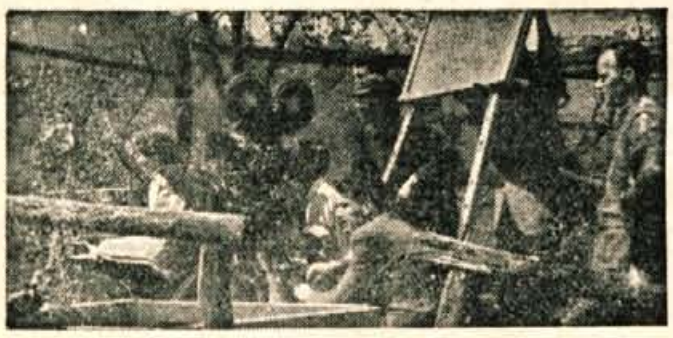

Med snemanjem

vsekdar iskreni tvorec tako zaresničnih živih figur kot je n. pr. stari Jura Krefl — kako je mogel ta isti Potrč ustvariti takšno papirnato lutko, kot je Vračko (in to celo na osnovi svoje resnično dobre knjižne novele »Svet na Kajžarju!) — tega ni mogoče razumeti, ne razložiti.

Vse je tu zanič: scenarij, režija, fotografija — in tudi igranje nosilcev posameznih vlog.

Pokazalo se je spet znova, da celo dobri igralci brez sposobnega režiserja ne morejo nič pravega ustvariti.

(S temi igralci bi si upal ustvariti, če bi imel dobro literarno predlogo in talentiranega režiserja, najmanj tako dober film, kot je bil »Clochemerle«!)

Vika Podgorska je danes bržčas največja živeča igralka v Jugoslaviji. Zares je tudi v tem filmu za velik korak pred vsemi ostalimi. A tudi ona nikdar ne zadovoljuje. Kdo je kriv? Ne igralka, marveč tisti, ki ji je dal vlogo, za katero je tako primerna kot pokojni Lipah za Romea. Zahtevati od Podgorske, da igra trdo, preprosto, dasi inteligentno kmečko proletarko, je norost.

Miro Kopač je dober igralec. Toda mož ima smolo. V njegovem matičnem gledališču (MG v Lj.) ga neprestano napačno zasedajo, v filmu pa je zopet dobil vlogo, iz katere niti Levar, Borštnik ali Laurence Olivier ne bi mogli nič narediti.

Razmeroma najbolj zadovoljuje Bert Sotlar, ki je pa tudi imel najlažjo in najmanj zahtevno igralsko vlogo.

Nosilka glavne vloge (Lajhova Lizika) Tatjana Šenkova ni v celoti sama kriva svojega poraza. Predvsem je že Lizikin značaj sam po sebi zasnovan tako protislovno, nepsihološko in nelogično, da iz te vloge niti velika igralka ne bi mogla nič pravega iztisniti, kaj šele ustvariti dosleden lik. A Šenkova je vrhu tega nelzkušena začetnica. In še docela napačno zasedena. Igralski tip hladne intelektualne lepotice pač ne more kakor si že bodi odigrati kmečke zapeljivke.

V filmu je cela vrsta prizorov, ki so neutemeljeni in kratko malo nerazumljivi (razen nemara, če bi gledalci prej prebrali scenarij), čemu je prišel župnik s kuharico malicat v Vračkovo gorico? Kako da marljiva kmečka žena Jula še ob belem dnevu obleži v postelji? Zakaj vidimo ravno Sinkovo aretacijo, ko je iz vsega filma kazno, da je ta med vsemi zarotniki še najmanj sodeloval?

Režija je tako nedomiselna in starokopitna, neduhovita in neznalska, da je ni vredno v posameznostih obravnavati. Zadostuje pavšalna ocena.

V celoti torej vidimo, da o filmski umetnini ni govora. »Svet na Kajžarju« bi bil v najboljšem primeru tretjevrstni politični traktat — a tudi kot tak ne zadovoljuje. In to iz dveh razlogov:

Napeta scena z Vl. Skrbinškom kot šaferjem Trinkhausom, ki se skuša dokopati do skritega orožja.

1. Najvidnejša politična tendenca — antiklerikalni afront — je tako nespretno, neduhovito in prisiljeno zasnovana in izdelana, da so avtorji filma z njo storili kaj slabo uslugo naši obči antivatikanski kampanji. Namesto da bi — bodisi z duhovito satiro bodisi z resnobno sociološko analizo — napadli vaško politiko slovenskega klerikalizma, so se s svojimi obrabljenimi klišeji le osmešili in tako dali političnim nasprotnikom v roke odlično orožje.

2 Poglavitnega političnega in sociološkega problema povojnih let se niso dotaknili, temveč so ga bojazljivo obšli. Saj niti politično (kaj šele literarno!) ni več zanimivo prikazovanje kolaboracionističnih bavbavov.

Mnogo zanimivejše (in politično mnogo bolj pozitivno dejanje) bi bilo, pokazati, kako je novi birokratizem, često celo tisti dobronamerni, skrivajoč se pod krinko domoljubarskih fraz ali v imenu »varovanja zakonitosti«, često zaviral revolucionarni razvoj in (zdaj namerno, zdaj spet nehote) dal najboljše karte v roke protisocialističnim elementom. Tu pa: Vračko gre pod stražo na okraj in se čez tri dni vrne prost, pa je vse v redu. To je pa več kot naivno.

Slovenska filmska produkcija je potrebna temeljite reorganizacije. Tako ne gre več naprej.

H. G.

Koncert Gerlovičeve, Rupla in Lipovška

V ponedeljek, 2. februarja zvečer bodo v Prešernovem gledališču koncertirali trije odlični slovenski umetniki: sopranistka Vanda Gerlovičeva, violinist Karlo Rupel in pianist Marijan Lipovšek.

Vanda Gerlovičeva je članica ljubljanske opere. Svoj pevski študij je končala v Ljubljani na akademiji za glasbo, lani v jeseni pa se je udeležila jugoslovanskega tekmovanja glasbenih umetnikov v Sarajevu, kjer je dobila častno priznanje — prvo nagrado. Gerlovičeva je stalni gost mariborske in beograjske opere in je ravno pretekli teden pela v Beogradu v Cavalleriji rusticani, imela pa je tudi samostojen koncert pesmi in arij. Vse kritike ji priznavajo velike pevske odlike.

Karlo Rupel je profesor violinskega oddelka na ljubljanski Akademiji za glasbo. Poleg svojega pedagoškega dela se stalno udeležuje tudi na koncertnem odru, bodisi kot solist na komornih koncertih, ali pa kot solist z orkestrom Slovenske filharmonije. Njegovo ime je znano tudi izven naše domovine, saj je koncertiral tudi v Italiji, v Trstu in na Češkem, predvideno pa je njegovo gostovanje v Zahodni Nemčiji. Karlo Rupel je danes med najvidnejšimi jugoslovanskimi violinskimi virtuozi.

Marijan Lipovšek je tudi profesor ljubljanske Akademije za glasbo, pianist in skladatelj. Poznajo ga vsi naši veliki kulturni centri kot nenadkriljivega solgralca v komornih ansamblih ter kot odličnega pianista, ki je spremljal tudi velike inozemske umetnike (Fournier, Janigro, Carmirelli, Rostal itd). Pogosto je koncertiral tudi v Avstriji (Dunaj, Gradec) in v Trstu. Februarja bo odpotoval s slovenskim oktetom na turnejo v Združene države Amerike.

Pred „Tednom slovenske knjige“

Razgovor o knjigah, pisateljih in bralcih

Od 1. do 8. februarja — v Prešernovem tednu — bomo med drugim posvetili posebno pozornost tudi naši knjigi, ki bi morala imeti v socialistični družbi najčastnejše mesto v hiši slehernega državljana. Knjiga in književnost sta nerazdružno povezani s kulturo vsakega naroda in sta eden najvažnejših sredstev pri prevzgoji človeka v članstvo višje, socialistične družbe. Ker bo javnost prav gotovo zanimalo, kako uspeva poslanstvo knjige v našem največjem industrijskem kraju, na železarskih Jesenicah, se je naš sodelavec zglasil ta teden v tamkajšnji Centralni sindikalni knjižnici in postavil upravniku knjižnice tov. Martinu Berlisku nekaj vprašanj, na katera mu je le-ta rade volje odgovoril.

Vprašanje: Koliko knjig šteje Centralna sindikalna knjižnica in katere?

Odgovor: Pred letom je štela knjižnica 11.688 knjig. Med letom 1952 smo dokupili 581 novih, tako da je danes na knjižnih policah že 12.269 knjig.

Vprašanje: Koliko je bilo lani obiskovalcev ozir. rednih bralcev in kakšen je njihov socialni sestav?

Odgovor: Leta 1952 je obiskovalo knjižnico 10.870 bralcev, od tega 5.683 moških in 5.187 žena. Pri tem je zanimivo, da je med moškimi bralci nad tri petine mladincev in le dve petini starejših ljudi. Pri ženskih bralcih pa je stanje prav obratno, ker je med bralkami le dve petini mladink in tri petine starejših žensk. Če upoštevamo, da imamo rednih bralcev nad 3.400, ugotovimo, da je posamezni bralec obiskal knjižnico povprečno tri do štirikrat v letu.

Po socialnem sestavu je bilo 3.934 ročnih delavcev, 5.586 mladine, 1.216 uslužbencev in 134 ostalih poklicev. Številke torej govore, da med obiskovalci naše knjižnice zavzema mladina zelo častno mesto. Nažalost pa jim moramo povedati, da kmeta, katerih je pri nas in v okolici tudi precej, ni bilo nobenega.

Vprašanje: Povejte mi, prosim, katere knjige ljudje pri vas najraje berejo? Po katerih pisateljih najbolj segajo?

Odgovor: Lani smo 10.870 bralcem izposodili 24.617 knjig. Od tega je bilo 16.872 leposlovnih, 5.336 mladinskih, 239 poučno-znanstvenih in 45 političnih knjig; tu mislim knjige slovenskih pisateljev. Iz ostale jugoslovanske književnosti smo izposodili 423 hrvatskih in 21 srbskih knjig. Ruskih knjig je bilo izposojenih 24, čeških 6, nemških 1.493, italijanskih. 81, angleških 46, francoskih 28 in 3 v esperantskem jeziku. Vidite torej, da prevladuje, kar je povsem razumljivo, slovenska in prevodna književnost. Pa tudi za izvirna dela tujih avtorjev je precejšnje zanimanje.

Od domačih pisateljev nosi prvenstvo France Bevk s 724 bralci; sledijo mu Josip Jurčič s 545, Fr. Ks. Finžgar s 463, Fran Milčinski s 383, Miško Kranjec z 259, Tone Seliškar s 199, Ivan Kersnik s 192, Anton Ingolič s 185, Ivan Tavčar s 179, Fran Levstik s 171, Ivan Cankar s 164, Ivo Šorli s 154, Juš Kozak s 149, Lojz Kraigher s 131, Drago Pahor s 117, Josip Ribičič s 109, Janez Trdina z 97, Oskar Hudales z 91, Bogomir Magajna z 88, Prežihov Voranc z 87, Ivan Pregelj z 78, Fran Kunaver s 54, Milan Pugelj s 37, Fran Erjavec s 34, Oton Župančič z 32, Maks Šnuderl s 17, Ferdo Godina s 17, Josip Stritar s 16, France Prešeren z 11, Fran Mencinger z 11, Josip Brinar s 6, Ksaver Meško s 5 bralci itd.

Iz prevodne književnosti je imel največ bralcev Jack London in sicer 401. Sledijo mu J. Verne, Dickens, Dumas, Balzac, Doyle, Galsworthy, Stendhal ,Dostojevski, L. N. Tolstoj, Puškin, Twain, Andersen, Al. Tolstoj, Hugo, Gogolj, Andrić, Flaubert, Zola, Turgenjev, Gorki, Hagard, Kipling, Nazor, Nexö, Iljin, Roland itd.

Vprašanje: Znano mi je, da se je knjižnica prva leta po vojni borila z velikimi denarnimi težavami, saj ni mogla kupiti niti po en izvod novih knjig. Tudi takratni prostori so bili zelo neprimerni, medtem ko imate zdaj knjižnico kar vzorno urejeno. Kdo je knjižnici pomagal na noge?

Odgovor: Res je, da se knjižnica s samo izposojevalnino ne bi mogla vzdrževati. Zato smo bili prisiljeni iskati pomoči. Žal prva povojna leta pri nekaterih naših vodilnih ljudeh ni bilo dovolj razumevanja za knjigo. Danes in že nekaj let sem je stvar drugačna. Predvsem smo dolžni zahvalo bivšemu mestnemu ljudskemu odboru in okrajnemu sindikalnemu svetu, ki sta nam z znatnimi subvencijami pomagala, da nismo obtičali na sredi poti. Velik delež pri ureditvi knjižnice ima tudi jeseniška železarna in še nekatera manjša podjetja. Upamo, da bomo tudi v prihodnje deležni prav take pozornosti, kot doslej. Obiskovalci knjižnice in uprava so in bodo darovalcem iz srca hvaležni.

Vprašanje: Imate kake težave pri svojem delu?

Odgovor: Tudi težav ne manjka. Največje imamo z nekaterimi nekulturnimi kulturniki, to je z obiskovalci, ki sicer najdejo pot v knjižnico, si izberejo eno ali dve knjigi, potem pa pozabijo na nas. Samo lani smo morali poslati 913 opominov za vrnitev knjig, kar znese za poštnino in papir že čedno vsoto okrog 15.000 din izgube. Zato ne bo odveč, če boste o tem kaj pisali, da potrkate na srca zamudnikov in pozabljivcev in jih naučite reda. V splošnem pa smo z večino obiskovalcev zelo zadovoljni, zlasti nas veseli, da je mladina med najštevilnejšimi bralci naše knjižnice.

SKUD „Tomaž Godec“ je gostoval na Jesenicah

Preteklo soboto je gostoval na Jesenicah moški pevski zbor SKUD »Tomaž Godec« iz Bohinjske Bistrice, znan daleč naokrog kot eden najboljših podeželskih zborov. Za gostovanje Bohinjcev je bilo veliko zanimanja, saj je še danes med Bohinjem in Jesenicami vez, ker je bila zibelka železarstva prav v Bohinju. Vse vstopnice so razprodali, tako da je nastopil zbor pred polno dvorano Doma »Svobode«. Program je obsegal borbene, umetne in narodne pesmi domačih skladateljev. Vse pesmi so lepo zapeli in pravilno interpretirali, kar je zlasti dokaz, da imajo pevci v Janezu Grmu sposobnega pevovodjo. Nastopajoči so želi s strani poslušalcev polno priznanje.

Zbor ima veliko prednost pred drugimi našimi zbori, ker je znatno pomlajen, povprečna pevčeva starost je le nekaj nad 20 let. Po sestavu in po sposobnosti pevovodje ima zbor vse možnosti, da postane eden najboljših amaterskih zborov v Sloveniji in to toliko bolj, ker so Bohinjci dobri pevci z lepimi in čistimi glasovi. Ker ima zbor večidel nove pevce, bo moral posvetiti več pozornosti izgovorjavi in dihanju. Spričo elana in pevovodjeve sposobnosti bo to kaj lahko doseči. Gostovanje bohinjskega pevskega zbora na železarskih Jesenicah je vsekakor zdrav pojav, saj kaže željo po čim tesnejšem sodelovanju delavskega središča s podeželjem in obratno ter obnavlja tovariške stike med jeseniškimi in bohinjskimi kulturnimi delavci. Upati je, da bodo organizirali podobna gostovanja vsako leto, kar je tudi želja jeseniške »Svobode«, izražena ob pozdravu bohinjskega pevskega zbora.

Karel Plestenjak 5

Škofjeloški muzej

Razvoju loškega mesta je posvečena posebna soba. Reproducirane ali fotografirane grafične risbe in izvrstne barvne in zaobljubne slike te seznanjajo z obliko dekdanje Loke. Domačin Gregor Kankelj je pred nekaj leti skrbno izdelal maketo današnjega mesta. Obiskovalci se pri njej posebno radi ustavljajo. Zgodovina pripoveduje, da je imela Loka šolo že v 13. stoletju. Tudi njen prvi učitelj je znan. Seveda kakšnih šolskih učil iz te dobe in še kasneje ni ohranjenih pač pa je loško šolstvo zastopano z učili in podobnimi predmeti iz minulega stoletja v posebni vitrini. »Zlate« in »črne bukve« spominjajo na čase »učilne zidane«. Tukaj gostuje velik relief loškega ozemlja. Sramežljivo se skrivata v kotu dve vitrini z arheološkimi izkopanimi iz predzgodovinske in rimske dobe. Večina njih je bila najdena v mestu ali v bližnji okolici. Preskromna in premajhna je ta zbirka, da bi mogla zahtevati svoj prostor. Potrpežljivo bo pač še morala čakati do dne, ko se bodo arheologi spomnili našega predela ter ga strokovno raziskali. Takrat šele bodo dobile izkopanine več o družbo in se smele samostojno predstavita nekje v začetku vseh muzejskih razstavljenih predmetov.

Da bi muzej prikazoval čimbolj vsestransko sliko našega ozemlja, je ohranil naravoslovno zbirko, ki se še zmerom veča. Za sedaj je še bolj šolska, opravlja pa kljub temu svojo nalogo. Mladina jo pridno ogleduje, ker šole takih povečini nimajo.

Sosednji prostor razkazuje baročno kmečko sobno opravo Kalanov z Visokega v Poljanski dolini. Sliki poslednjih Kalanov (kopiji Šubičevih originalov, ki sta v Loki) visita nad posteljama. Celotna opisana zbirka meji na hodnik, kjer sem že omenjal Kalanovo zapuščino.

Mimo visoke železne blagajne stopiš v sobo s spomini na dr. Ivana Tavčarja, pisatelja povesti in romanov »Visoška kronika«, »Cvetje v jeseni«, »Izza kongresa« in drugih del. Fotografije so tu izvirne slike iz njegovega življenja in smrti. Lovske in ribiške priprave pričajo o njegovi ljubezni do narave. V kotni vitrini je bogastvo v albumih. V njih zasleduješ teto Ajko in mnoge druge osebnosti. V tem mirnem kotičku se čestokrat daljša časa mude slavisti.

Pa pojdiva še v grajsko kapelo! Morava se vrniti skozi Kalanovo sobo, da prideva na kor, kjer stoji lesleni kip Marije z detetom iz Sopotnice. V kipu je zastopan skromen, a redek ostanek srednjeveške plastike na loškem ozemlju. S kora se odpira prekrasen pogled na dovršeno kompozicijo „Snemanje s križa“, delo baročnega freskanta Giulia Quaglia. Slika pokriva vso ploskev oltarne stene. V levem kotu pod simboli mučenja zasleduješ njegov podpis z letnico 1706. Tedaj veš, da se je ob slikanju stropa ljubljanske stolnice mudil ta umetnik tudi v Puštalu. Po sredi slike teče razpoka, ki je nastala v zidu ob potresu ob koncu preteklega stoletja. Restavrirati so jo nameravali že lani, pa jo bodo brzkone letos.

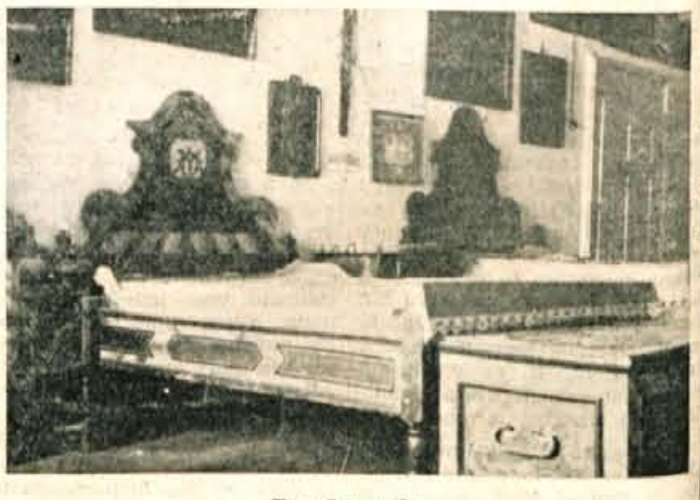

Baročna soba

Močno opozarja nase pozlačena plastika baročnih oltarjev iz Dražgoš. Krilatci, od katerih jih je ostalo le osem, sede po zidnih konzolah; v rokah drže godala. Večji del te rezbarske umetnosti je danes še shranjen pod lopo kapucinskega samostana, manjši pa v muzejskih skladiščih. Problematika v zvezi s hranjenjem dražgoških oltarjev bo prav gotovo rešena v letošnjem letu. Da so bili ti oltarji novi leta 1645, je zapisal selški podobar Josip Grošelj na hrbtni strani enega izmed njih, ko jih je leta 1910 in 1911 ponovno zlatil. Pripisal je še besede: „Takrat je zlato za cerkvijo tekel“.

Piše

JANKO BLAŽEJ

Padec

V spomin Milanu in Vanču Uršiču, svojima v Špiku umrlima tovarišema

V življenju slehernega človeka je nekaj stvari, na katerih visi z vsem svojim bistvom. Jaz na primer bom vse življenje ostal zvest zasneženim goram. Bile so zime, ko sem prebil več ko mesec dni v zasneženem in poledenelem gorskem svetu. Upal sem, da bo tudi letos tako, a življenje in dolžnosti zahtevajo svoje, pa tudi »finančni minister« ima pogosto odločilno besedo. Toda vkljub vsemu sem preživel letos štirinajst nepozabnih in edinstvenih dni v gorah.

Dve leti že plezam s slovenjebistriškimi plezalci in tudi tokrat sem se domenil z Vančem in Milanom. Trojica za plezanje ni pripravno število, zato sem povabil s seboj še Vero z Jesenic, ki se je poleti že dobro obnesla v stenah, tako da nas je bilo vsaj za dve navezi.

Ljudje, ki imajo redko priložnost priti v gore, so običajno neverjetno drzni v načrtih. Tudi mi smo bili vse prej kot skromni. Prvi dan bi radi do Uroševe grape in nato še v bivak pod Škrlatico. Uroševa grapa je solidna in ne preveč težavna plezalna tura, primerna za uvod v zimsko alpinistiko. Prvič sem preplezal grapo leta 1948 s Slavčevim Sašem, kasneje sem bil še večkrat njen gost. Ko sem po nezgodi v Špiku pričel zopet pozimi plezati, je bila grapa ena mojih prvih tur. Preplezal sem jo prav lahkomiselno; bil sem edini brez derez v precej številni družbi. Letošnja zima je bila v gorah precej mila, že dan pred vzponom pa sem opazil, da je grapa pod vrhom prekinjena s precej visokim skokom. To me je navdalo z nemirom.

Zjutraj je snežilo v gostih kosmih in v vrheh je s silnim glasom gospodaril vihar. A hotenje v nas je bilo presilno...

Ko smo se dvigali po pobočju, je prenehalo snežiti; megle so se zgostile. Popolnoma naravno je, da smo spočetka zgrešili celo vstop v grapo, sicer samo za nekaj metrov, a četrt ure nas je le zamudilo iskanje. Navezali smo se in vstopili.

Čeri nad vstopom so bile letos kopne kakor še nobeno zimo doslej, zato bi bil padec še posebno nevaren. Napredovali smo varno in naglo. Kmalu smo bili pod skokom. Skok je zapirala spodaj opast, ki smo jo sicer presekali, a pod mojo težo se je odkrhnila še precejšnja plast snega. Skok je bil neprehoden, zato sem ga skušal obiti. Prečil sem nekaj metrov po sipkem snegu, ki bi se lahko vsak čas utrgal. Plezanje sem nadaljeval le, ker sem zabil dober klin, ki bi sunek vzdržal. Po kamnu sem prišel nad skok. Od vrhnje opasti me je ločila samo še majhna stena. Kljub temu smo se vrnili. Vihar je bil vedno hujši in nas je vztrajno zasipaval s pršičem. Tovariši so že dobro uro prezebali pod skokom; čakanja so imeli že dovolj. Pa tudi grapa nam v teh izrednih okoliščinah ni bila všeč.

Sestopali smo naglo, zavarovani s cepini. Stal sem že poldrugi raztežaj pod skokom ter varoval Milana. Poleg mene je stal Vanči. Pravkar je prišla Vera do njega; morala bi ob njem še za raztežaj niže. Bili smo narazen le za pičel meter, vendar sem ju videl skozi zaveso pršiča, ki ga je vrtinčil veter, le kot dva temna obrisa.

Nenadoma se je Vera nagnila in neslišno z Vančem vred izginila. Takrat še nisem vedel, da ju je zbil v globino Milan, ki je zdrsnil v slabem snegu kakega pol raztežaja nad menoj. Svitek vrvi ob meni se je z bliskovito naglico odvijal... Občutil sem vso veličino in dragocenost trenutka. Še je mogoče rešiti tovariševo življenje! Izdri sem cepin ter ga zasadil v sredo odvijajoče se vrvi. V naslednjem hipu mi je teža treh padajočih teles izbila cepin in tudi mene vrgla v zrak.

Nenadna smrt v gorah je lahka. Telo sicer reagira in človek skuša nagonsko ustaviti padec, a zavest dogajanju ne more slediti. Psihični procesi pričnо šele kasneje. Spominjam se, kako kmalu me je vrglo čez majhen skok. Ves čas sem se zavedal, da so ob koncu grape čeri in da se moramo prej ustaviti. Zazdelo se mi je, da že precej časa drčimo. Brzina je začela pojemati: prišli smo v bolj sipek sneg. Z obema rokama sem držal cepin in začel šolsko ter po vseh pravilih zavirati. Ustavil sem se, v pas in okoli pleč se mi je zarezala vrv ter me potegnila še globlje v sneg.

Brž sem bil na nogah. Ozrl sem se po grapi navzgor, a nikogar več ni bilo za menoj. Kakega pol raztežaja niže se je začel iz snega dvigati Vanč. Zelo me je presenetilo, saj je bil navezan na drugo vrv.

Končno smo se sporazumeli. Milan in Vera sta obvisela na vrveh že nad čermi in obe vrvi sta se jima prepletli. Visenje sta opisala s takšno dramatično silo, da sem podvomil, če je bilo sploh kaj res. Na vrvi namreč nisem čutil prav nobene teže, ko mi je Vanč vneto klical, naj vrv držim. Izpljunil sem sline ter se useknil, a ni bilo niti kapljice krvi; niti najmanjše poškodbe ali bolečine nisem čutil, čeprav sem se pretipal od nog do glave. Le hlačnica mi je med padcem zlezla iz čevlja in to me je navdalo z globokim, pristnim razočaranjem. Sploh pa se je občutek, da smo pravkar ušli smrti, porodil v nas šele pičlo uro kasneje, ko smo bili že v Erjavčevi koči. Tedaj smo bili drug drugemu hvaležno, občudujoče občinstvo.

Ustavili smo se tik nad vstopom in medtem ko so oni plezali preko čeri na snežišče, sem se razvezal ter odšel zopet po grapi navzgor, na kraj nesreče po cepina. Eden je stal zasajen v sneg, drugemu se je odtrgala zanka.

Pri padcu so tovariši izgubili vso kontrolo nad seboj. Zaletavali so se drug v drugega z derezami ter si tako raztrgali hlače in zadali poškodbe. Težjih posledic ni bilo, čeprav so padli okoli 150 do 200 metrov globoko.

Le en sam kratek hip, preden sem se po padcu zopet napotil navzgor, je tudi mene spreletel silen strah pred zasneženo strmino. Toda takoj sem v kali zadušil vse predsodke in nato plezal po strmih snežiščih s prav tako gotovostjo in brezskrbnostjo kot prej.

V koči smo ugotovili, da ima Vera rane na nogi; ni ji kazalo drugega kakor k zdravniku in potem domov. Milan pa je bil krvav po obrazu. Da si je zlomil lično kost, mu je povedal šele zdravnik — čez tri tedne. Po kosilu sva se z Vero odpravila. Vihar je razpihal megle in sonce je prav milo in toplo sijalo. Ko sva se z Vero bližala Kranjski gori, so bile ceste že polne luž, voda se je pretakala po ledenih kanalih ter nosila s seboj raztopljene ostanke konjskega in govejega govna. Med prvimi hišami nama je prijetno udaril v nos vonj po kravjem hlevu. Zdelo se mi je, da so minili že tedni, odkar sem odšel iz doline, zato sem prvega znanca v dolini pozdravil bučno in iskreno kot starega in dobrega prijatelja.

Na večer sem se sam vrnil v kočo. Plezalnih načrtov nismo uresničili, vendar so v iskrenem tovarištvu prehitro minili tisti čudoviti dnevi, ko smo križarili s smučmi po pobočjih in vrheh. Grape smo se večkrat spomnili, zabavali smo se in modrovanja, polna »če bi« in »ko bi", pametno zaključili s podobnim stavkom: »če bi mačka lajala, bi bila lahko pes«. Ta modrost krije v sebi prav toliko resnice kakor nesmisla. Grapa je bila tedaj za nas že stvar preteklosti.

GORENJSKI PIONIR

Za lenobo so zdravila

Dragi Kosobrinček!

Čeprav nerada, Ti bom vseeno povedala, da sem imela dober izkaz. Veš, včasih se me je malo lenoba polotila. Prehitro sem se naveličala učenja. Zato sem mami obljubila, da se bom v drugem polletju poboljšala in se potrudila, da bom te trojke, ki sem jih sedaj prejela, do konca leta popravila. če bo to res, boš vesel Ti in še posebno moja mamica.

Prosim Te, striček Kosobrinček, nikar se preveč ne huduj name! Svetuj moji mami, s katerim zdravnikom naj me pozdravi, kadar se me bo lotila tista bolezen, ki se ji pravi naveličanost.

Bodi pozdravljen od
Marije Avscove

Ob koncu počitnic

Dragi pionirji!

Dosti vas je, ki ste mi poslali rešitve ugank, sreča pa je bila naklonjena samo trem. Igor Smolej z Jesenic, Ivan Kopač s Kokrice in Ivan Pivk z Žirovskega vrha so menda veseli nagrad.

Počitnice so pri kraju. Imeli ste dovolj časa, da se razvedrite na naših lepih belih poljanah, pa tudi da pomislite, ali ne bi bilo morda le prav, če bi v prihodnjem polletju malo bolj napeli sile in tako prejeli ob koncu leta lepši izkaz.

Med počitnicami vas nisem hotel nadlegovati z nevšečnimi nalogami. Zdaj, ko so pri kraju, pa bi vas rad znova preizkusil. Danes berete v Glasu pravljico o dvanajstih popotnikih. Kdo od vas bi si jo upal opremiti z risbami? Kar pošljite mi jih! Najboljše bom lepo nagradil.

Zadnjič sem vam obljubil trd oreh. Pa ga strite! Le naskočite današnjo križanko!

Lep pozdrav Vaš Kosobrin

Hvala Kosobrinček

Dobremu stričku Kosobrinčku se prav lepo zahvaljujem za zdravilne rože.

Matej Mavc,
učenec III. razreda

Pozdrav

Francetu Vrankarju iz Buča! Tokrat pa nisi imel sreče. Kot si že opazil, nisi prav uganil.

Zastran Tvoje želje pa tole: v naslednji številki Ti bo naš kmetijski strokovnjak odgovoril na vse, kar si vprašal. Res lepo, da se tako zanimaš. Marsikomu bi bil lahko za vzgled — tudi tistim, ki naj bi posečali tuhinjsko večerno šolo, pa jih je vsak večer manj.

Kosobrin

Za Gicibase

Dvanajst popotnikov

Mraz je kar rezal, nebo je bilo polno zvezd, noben vetrček se ni ganil. »Bums,« je zaropotalo tu, »pif, paf,« je pokalo tam. Bila je novoletna polnoč.

»Tra-tra-tra« je zatrobil poštni voz. Obstal je ob vratih mestnega obzidja. Dvanajst potnikov je pripeljal s seboj.

»Hura, živio, na zdravje!« so vriskali ljudje v mestu. »Srečno Novo leto! Zdravja, veselja, uspeha!« so si voščili med seboj.

Kdo pa so bili tujci, ki so ravnokar prispeli? Vsak je imel potni list in prtljago. Kaj neki so prinesli?

»Dobro jutro,« so pozdravili stražo ob mestnih vratih.

»Kdo pa ste?« vpraša stražnik prvega. »Jaz sem jaz!« odgovori ponosni mož, oblečen v medvedov kožuh in v krznene škornje. »Name stavljajo ljudje vse svoje upanje. Novčiče sipljem med ljudi, na plesišča hodim in vzbujam pogum. Imenujem se Januar«.

V tem je izstopil drugi, ves smešen in šegav. Ves čas je brbljal šale in smešnice, da se je celo resni stražnik smejal. »Samo osemindvajset dni bom pri vas, toda ves čas bo veselo, le verjemite, hura, hura!«

»Nikar tako ne kričite!« je opomnil stražnik.

»Seveda bom kričal, vriskal, pel! Jaz sem princ Karneval, ime mi je pa Februar.

V tem se je prikazal tretji. Bil je mršav, dolg in suh, slabe volje, kakor kislo vreme. Naenkrat se je zasmejal, pa se pri priči spet skisal. V gumbnici je imel droben šopek čiste majhnih vijolic.

»Marec, umakni se no!« je prihitel za njim veseli in strumni April. Bil je brezskrben, lahkomiseln in nestanoviten. »Veste, v kovčku imam že kar poletno obleko, toda včasih me tako zebe kot pozimi. Potem pa kiham in kašljam!«

Za njim je prišla v stražnico prelepa deklica — dražestna Maja. Njena obleka je bila polna pomladnega cvetja. V njenih zlatih lasch je bila dehteča krona. Tak vonj je napolnil sobo, da je moral stražnik kihniti. »Na zdravje!« mu je zaklicala Maja. Zvonko se je zasmejala in zapela čudovito gozdno pesmico.

Sledila je mlada gospa Juni. Bila je lepa in bogata. Bila je tudi ponosna, saj je vsako leto ob najdaljšem dnevu prirejala krasne zabave s plesi ob kresovih.

Že je stopil v stražnico njen brat Julij. Bilo mu je tako vroče, da je bil oblečen le v kopalke in to ni mnogo.

(Dalje prihodnjič)

Revolucija v graditvi velemestnih stanovanj

Le Corbusierovo »sijajno mesto« ima čedalje več posnemalcev – V udobni stavbi vse, kar si želite

Le Corbusierova množična stanovanjska hiša v velemestu Marseille v južni Franciji je arhitektonsko lepa, k soncu obrnjena in skrajno smotrno zgrajena ogromna petnadstropna stavba za preko 2000 stanovalcev. Prebivalci Marseilla so vzdeli tej ogromni stavbi več hudomušnih imen kot »stanovanjski stroj« ali celo »hiša norcev", občudovalci pa so ji nadeli ime »sijajno mesto« (la ville splendide). Preko sto družin se je že vselilo v to poslopje in vsak dan se javljajo novi interesenti, saj je na razpolago 350 stanovanj v štirih različnih tipih.

Glavna novost te Corbusierove stavbe je, da more v njej vsak stanovalec najti vse, kar potrebuje za življenje. V stavbi je poslovni center s trgovinami — od tiste za živila do izposojevalnice sesalcev za prah. Tu najdemo tudi veliko centralno pralnico. Skratka, gospodinji je treba le dvigniti telefonsko slušalko, zahtevati, kar potrebuje, in v najkrajšem času je že preskrbljena. V omarici blizu vhodnih vrat v stanovanje bo našla vse naročeno, medtem pa lahko mirno pospravlja svoje stanovanje ali pa se posveti kakemu drugemu delu.

»Ceste« imenujejo prebivalci te najnovejše hiše hodnike v posameznih nadstropjih, kamor se odpirajo vrata vseh stanovanj. Vsaka teh »cest« ima tudi svojo omarico za pisma, iz katere zdrsi pismo prav do pritličja, kjer ga hišni poštni urad žigosa in odpremi.

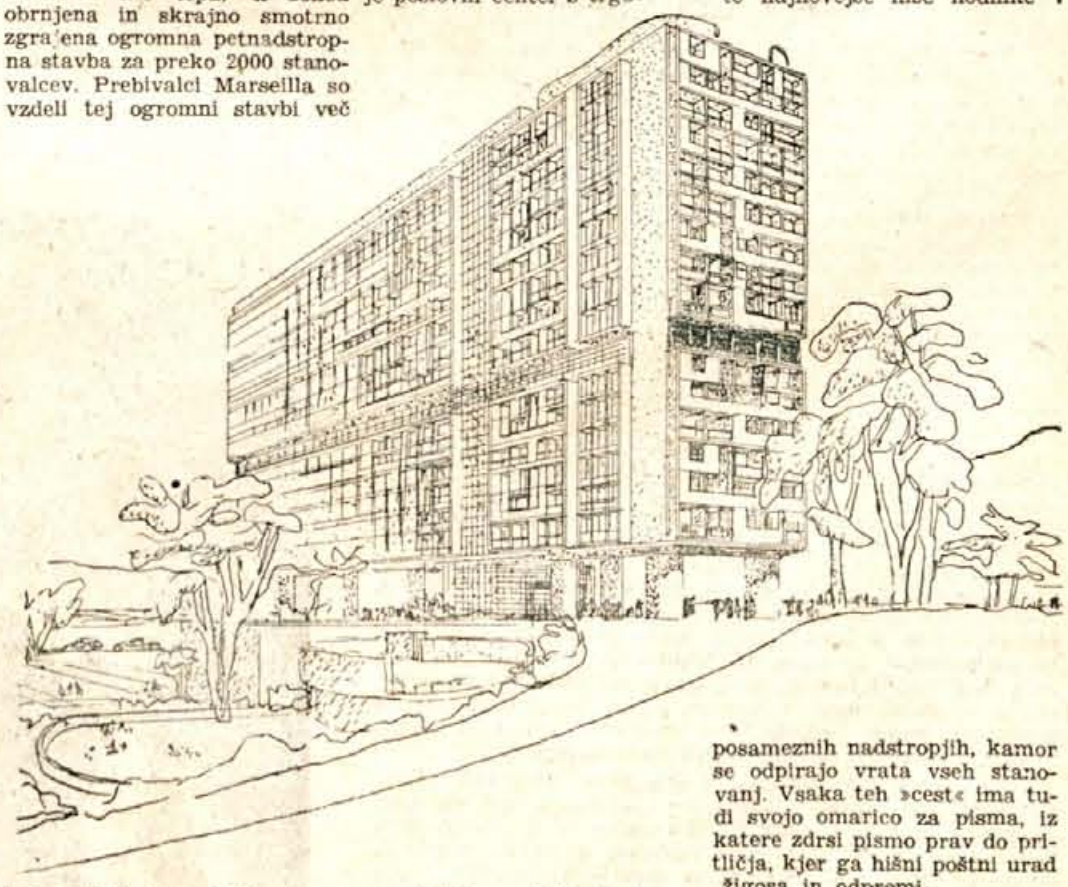

Ločilna stena v dnevni sobi je tako urejena, da se ob prihodu gostov lahko spremeni v praktičen bar. Kuhinja je sicer

(Nadaljevanje na 7. strani)

ZANIMIVOSTI

METER VISOK Z D OKOLI SVETA

bi že lahko postavili iz opeke, ki smo jo v Jugoslaviji porabili v zadnjih šestih letih.

300 METROV VISOKO PIRAMIDO

s 515 m dolgimi stranicami na osnovni plošči bi mogli postaviti samo iz betona, ki smo ga porabili od 1946. leta do 1952. leta v graditeljstvu.

550 km DOLG HODNIK

bi dobili, če bi združili vse rove, ki jih je izkopal slovenvenski delavec v dolgoletni zgodovini svinčenega in cinkovega rudnika v Mežici na Slovenskem Koroškem.

ZVEZDE ZA EN DOLAR

vam proda vodstvo Zvezdarne na bostonski univerzi, ki si hoče z razprodajo vsemirja pridobiti sredstev za svoje znanstveno delo. Za različne vsote si lahko kupite katerokoli vsemirsko telo — razen Zemlje. Kupec dobi potrdilo, s katerim se bo izkazal tedaj, ko se bodo prvi ljudje izkrcali na „njegovem" nebesnem telesu, kot pravi lastnik. Zvezdarna je izdala poseben cenik nebesnih teles, s katerega je videti, da znaša cena Sonca 10.000 dolarjev in meseca 2.500 dolarjev, medtem ko so zvezde izven Sončnega sistema dosti cenejše. Tiste, ki so zelo oddaljene od nas, prodajajo celo po dolarju.

CHURCHILL NAJBOLJ ČITAN V VELIKI BRITANIJI

V letu 1952 je bil W. Churchill med književniki, ki jih Angleži najraje bero, prvi. Peti del njegovih memoarjev je doživel v enem letu več izdaj, prodali pa so 35.000 izvodov.

BISER

»Rude pravo« kritizira češke slikarje, češ da se v njihovih delih ne zrcali življenje domačega ljudstva in da so na prenizki ideološki stopnji. Zato da je ljudstvo indiferentno do umetnosti.

Franiček: »In to naj bi bil realizem? Že nekaj let je to — po zaslugi velikega Stalina — utopizem.«

Nekaj za naše žene

Enobarvna zvončasta jopa s široko karirastim krilom skladne barve je primerno oblačilo zlasti za prehodne dni. — Športna zimska obleka iz enobarvnega blaga, ki jo krasi za vratom živo pisan šal, je zanimiva zlasti zaradi svojevrstno krojenega jopiča. — Praktična športna obleka, ki jo boste z menjavanjem bluz, rut ali vložkov uspešno poživljali.

Predpustne sladice

Krhki flancati

V 30—35 dkg moke vgnetemo 4 rumenjake, dva dcl do ¼ l smetane, 2 žlici ruma, malo soli in 4 dkg sladkorja. Testo dobro pognetemo in ga pustimo eno uro počivati. Razvaljamo ga za nožev hrbet debelo, razrežemo v 10 cm široke in 14 cm dolge krpe, v katere naredimo 6 zarez s kolescem in jih prepletamo. Nato jih v vroči masti bledo ocvremo. Še gorke dobro potresemo s sladkorjem.

Krofi - ekspres

½ l mlačnega mleka, 3 cela jajca, 4 rumenjake, 14 dkg sladkorja, 17 dkg surovega masla, 1 kg moke in 6 dkg vzhajanega kvasa dobro stepemo in takoj izrežemo krofe, jih pustimo vzniti in jih nato ocvremo.

Vrtnice

Iz 20 dkg moke, 4 rumenjakov, nekoliko vina, žlice sladkorja in soli naredimo nekoliko mehkejše testo kakor za rezance. Testo pokrijemo in ga pustimo pol ure počivati. Potem ga razvaljamo za nožev prst debelo, narežemo z večjim krapovim obodcem 2/3 krogov, z manjšim pa 1/3 krogov. V vsak krog zarežimo od roba proti sredini pet zarez. Pomažimo sredino vsakega kroga z beljakom, sestavimo iz dveh večjih in enega manjšega kroga, ki jih v sredi skupaj stisnemo, ocvrimo vrtnice v vročem maslu ali masti. V sredino vsake vrtnice denimo za lešnik marmelade in jih potresimo s sladkorjem.

Ocvrte miške

Iz 42 dkg moke, 3 dkg kvasa, 14 dkg masla, 8 dkg sladkorja, 2 celih jajc, 2 rumenjakov, žličke soli, limonove lupine, malo ruma in po potrebi mlačnega mleka napravimo testo kakor za šarkelj, mu dodamo nazadnje 10 dkg rozin in ga nato pustimo vzhajati. V kozici tako razbelimo mast, da zacvrči, ko se je dotaknemo z mokrimi vilicami. Tedaj zajemamo testo z žlico, ga ocvremo na obeh straneh in nato potresemo s sladkorjem.

Moške kaprice

Iz 2 dkg kvasa, 3 dkg sladkorja, žlice ruma, ¼ kg moke, 8 dkg stopljenega surovega masla, 1 rumenjaka, enega celega jajca, ščepca soli in malo mleka zamesimo bolj trdo testo, ki ga dobro pognetemo in pustimo vzhajati. Potem zvaljamo testo ½ mazinca debelo in ga zrežemo na 10 cm velike kvadrate, ki jih nadevamo z brusnicami, namažemo robove z beljakom, zapognemo v trikotnike in dobro stisnemo. Shajane ocvremo v masti.

Malo več previdnosti v gospodinjstvu, pa ne bo nesreč

Hiter tempo današnjega življenja se odraža tudi v gospodinjstvu. Zaradi naglice je gospodinja izpostavljena marsikateri nevarnosti.

Pri kuhanju, likanju in pri drugih gospodinjskih delih se kaj rado zgodi, da se opečeš. V tem slučaju deni na opeklino malo jedilne sode, če pa je opeklina hujša, pojdi k zdravniku.

Pri uporabi bencina bodimo zelo previdne. Moderno pranje z bencinom je povzročilo že marsikatero smrt. Nikdar ne vlijte bencina v posodo, ki je na vročem štedilniku, niti v pralni kotel, pod katerim gori. Nevarno je celo čiščenje madežev z bencinom v bližini štedilnika.

Sodobno gospodinjstvo uporablja električne likalnike, pečice, blazinice itd. Pred vključitvijo vseh teh električnih naprav si vzemimo toliko časa, da si roke dobro obrišemo. Nevarno je likati z električnim likalnikom, če stojimo na mokrih tleh. Vemo že za hude nesreče, ko so ljudje z mokrimi rokami ugašali luč. Do nesreče lahko pride tudi, če držimo z eno roko električni aparat, z drugo pa kak drug kovinski predmet.

Marsikatera gospodinja odpira konzerve z navadnim nožem. Ni treba dosti, pa zdrkne nož ob gladki pločevini in se zasadi v roko. Zato je najbolje, da si nabavite konzervni odpirač, ki ga dobite v vsaki trgovini. Z odpiračem za steklenice pa boste preprečile, da se ne bo odkrhnil stekleničin vrat, ki bi vam utegnil obrezati roke.

Nasploh pa velja: opravljajmo vsako gospodinjsko delo previdno in preudarno, pa bomo preprečile marsikatero nesrečo in poškodbo.

KRIŽANKA

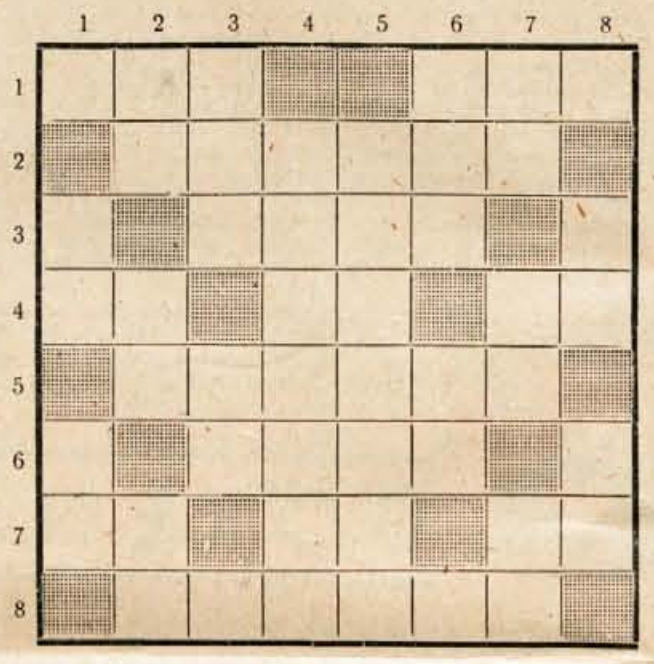

Vodoravno: 1. tečaj, naselje, 2. egiptovski faraon, 3. ovijalka, 4. pesnitev, vzklik, nikalnica, 5. slika, 6. letališče pri Benetkah (tudi del lagune), 7. kratica za organ oblasti, nikalnica, zlato, 8. riba.

Navpično: 1. povratni zaimek, s 7 vodoravno: organ oblasti, 2. zlato, naš konkurent, del kolesa, 3. na glavi, pijača starih Slovanov, 4. naša prihodnost, 5. ni vzhoden, 6. stoletje, pomožni glagol, 7. izraz pri kartanju, predlog, ameriška kratica za „vse v redu", 8. osebni zaimek, ploščinska enota.

Februar - Mesec Glasu Gorenjske

Zgodbe iz stare . . .

Tesarji Štangelni

Tista hiša, ki s svojim bokom zapira tolikokrat imenovani kroparski „plac", na spodnji strani, je Štanglova hiša. Okrog hiše leže deske in tramovi pripravljeni za tekoča tesarska dela, zakaj odkar kdo pomni, poje v tej hiši in okrog nje iz jutra v večer „cimaraka". Za vzdrževanje velikega kroparskega železarskega obrata so bili nujno potrebni dobri tesarji. V spodnji in gornji fužini, v sedmih cajnarcah, v treh mlinih in osemnajstih vigencih, se je vrtilo okrog 72 vodnih koles. To je bilo za tiste čase kar velik obrat, ki je rabil za obnovitev in vzdrževanje stalno tesarsko pomoč. Ti tesarji so morali dobro poznati svoje delo in material, da niso prepogosta popravila teh naprav delo zadrževala in prekinjala. Poleg teh domačih tesarjev je hodilo k njim še leto in dan po štiri ali pet tesarjev iz okolice, da so jim pomagali. Če pa slučajno doma v Kropi ni bilo trenutno dela, potem so pač hodili tudi drugam napravljat in popravljat železarske naprave.

Danes se v stari Štangelnovi hiši še ukvarja s tem poslom zadnji tesar te tesarske rodovine Janez, nekaj hišnih številk po ulici naprej, pa njegov brat Tone. Oba sta že precej v letih in ker nimata v svojem delu naslednikov, bo stara Štangelnova obrt z njima izumrla. Obiskal sem zadnjič Janeza, ki ve marsikaj povedati o stari Kropi. Pripovedoval je, da je njegov oče, kot trinajstletni deček hodil z dedom v Železnike, kjer sta takrat postavljala valjarno. Ded je imel dnevno plačo 30 grošev, oče, ki je bil pa še mlad, pa samo 13. Vendar je bila taka plača za tiste čase zelo dobra in pove, da je bil stari Štangl dober in iskan strokovnjak v svojem poslu. Njegovi sinovi in vnuki so potem tesarili še v različnih krajih. V Loki, Tržiču, Javorniku, Jesenicah in tudi drugje.

Kot otrok sem bil gost v Štanglovi delavnici. Tudi stanovali smo takrat v zgornjem nadstropju njihove hiše. Delavnica je bila v pritličju, prazaprav je še vedno tako tudi danes. Je to prostorna hišterna z veliko pečjo in javorjevo mizo. Pod okni pa so razvrščene tesarske mize. V sredini je težka klada za tesanje in sekanje. V tej delavnici so se posebno pozimi radi zbirali okrog gorke peči stari in mladi ter opazovali pridne tesarje pri njihovem delu. Še danes se spominjam, da sem za pečjo nekaj nagajal in mi je zato stara beračica Cena „sedla na glavo", da bi se kmalu zadušil. Za durmi na „mentergi" je stal velik lonec s kuhanimi hruškami, s katerimi si je lahko vsakdo postregel. Za moške obiskovalce je pa bilo pripravljeno v stenski omarici žganče, da ga je vsakdo srknil požirek ali dva. Če je bil obiskovalec tujec, je bilo samo ob sebi razumljivo, da je tudi lahko za pečjo prenočil. Enkrat je tako nočil tudi cigan, pa je ponoči moral vstati in je potem zašel v spalnico, in ker se ni mogel znajti, je začel prižigati vžigalice, ki so rdeče in zeleno svetile, tako, da je bila stara Štanglnova mati prepričana, da je prišel hudič na obiske. Janez mi je pripovedoval, kar je slišal od očeta, kakšen obseg in težo je imelo veliko fužinsko kladivo, katerega so imenovali „norec". Sredi ogromnega bukovega toporišča je bil železen obroč z dvema izrastkoma, ki sta bila vdelana v železne, te pa v

lesene klade. Tu se je kladivo pregibalo. Ta železni obroč so imenovali „uboga" in je bil silno težak, tako da ga je v vsej Kropi mogel privzdigniti samo „ogomošter" Banda, ki je zlezel z rokami skozenj in ga na hrbtu po vseh štirih nosil po fužini. Klade, ki so držale „ubogo", odnosno celega „norca", so bile tesane iz silnih hrastovih debel, katere so žagali z nenavadno veliko žago, katero je z vrvmi vleklo na vsaki strani po troje možakov.

. . . in nove Krope

Danes se seveda tesar Janez več ne ukvarja s tako velikimi deli, vendar pa še danes izdeluje lepe in močne mize za tesarje in mizarje. Ima tudi leseno stružnico na pogon z nogo, na katero struži različne držaje in okrogle predmete. Tudi lepe rezljane vlivke za surovo maslo izdeluje.

Odkar so obstali na bregovih urne „Preprovke" številna vodna kolesa, se je zmanjšal tudi glas tesarskih sekir okrog Štanglove hiše. Še malo, pa bo utihnil popolnoma.

*

Saj mu za sedaj še ni ničesar očitati, novemu občinskemu odboru namreč. Ob pešpoti iz Lipnice do Otoč je napeljal električno razsvetljavo, ima pa še kopico novih načrtov za letos. Včasih pa vendarle mimo vseka. Prepovedal je n. pr. sankanje po občinskih poteh skozi Kropo. Ta reč ne bi bila nerodna, če bi imela Kropa prometnega stražnika, ki bi kršilce prepovedi na mestu zapisal in kaznoval. Tako pa sankači obeh spolov in najrazličnejše starosti še naprej veselo drvijo z Jamnika ali celo z vrha gore skozi Kropo, tja do Lipnice. Samo občinska prepoved jih z oglasne deske jezno gleda. Dobro, da se Zavod za socialno zavarovanje ne zaveda, kolikšna nevarnost preti njegovi blagajni, kajti pota so že taka, da res ni nobena umetnost pasti in si zlomiti nogo! Kaj menite, mar ne bi bilo enostavneje, če bi dala občina pripeljati na vsak klanec voz peska, bližnjim sosedom pa naročila, naj ga od časa do časa raztrosijo. Potem naj bi se le sankali, če bi se mogli.

Druga, prvi podobna odredba pa pravi, da je na „placu" prepovedano razkladati les. Nekdo bi mislil, da je to tisti jamniški voznik, ki je tik **pod oglasno desko KLO** razložil hlode, iz oblasti norce bril, pa ni tako. Pod isto oglasno desko namreč že leto dni leži skladovnica drv, ki je last **občinskega** podjetja. Najbrž pa se je voznik tudi tega zavedal, da že precej časa v Kropi nimamo več krajevnega ljudskega odbora, ampak občinski ljudski odbor s sedežem v Lipnici. Če bi le-ta izdal prepoved, bi jo morda upošteval. Sicer pa, čemu prepovedovati razkladanje drv, dokler ne odrede drugega prostora v te svrhe. Če že hoče „KLO" doseči, da na „placu" ne bo nepotrebne navlake, naj zasadi nekaj primernih dreves tja in postavi nekaj klopi za matere in otroke, pa bo s tem precej pripomogel k olepšavi Krope.

PRAVNI NASVETI

S. P. Kranj.

Ste 65-letni kvalificirani delavec. 1. decembra 1952 so Vam odpovedali službo z enomesečnim odpovednim rokom. Delovno razmerje naj bi prenehalo 1. januarja t. l. Ob odpovedi so Vam svetovali, da zaprosite za upokojitev, ker imate že 25 službenih let.

Zanima Vas, ali ste bili s 1. januarjem 1953 polnoveljavno odpuščeni, ker določa spremenjeni člen 28. Uredbe o prepovedi pokojnin, da mora gospodarska organizacija, ki zavarovanca ne namerava več obdržati v službi, ko izpolni pogoje za pokojnino, istega najmanj 6 mesecev predtem obvestiti, ker sicer traja delovno razmerje dalje. Ta predpis po Vašem mišljenju velja od 1. julija 1952 dalje. Zanima Vas tudi, če je delovno razmerje prenehalo, čeprav ste bili 31. decembra sprejeti v bolniški stalež in ste še sedaj bolni.

Odgovor:

Odpoved je veljavna. Vaše delovno razmerje do podjetja je torej prenehalo s 1. januarjem 1953. Člen 9. Uredbe o spremembah in dopolnitvah Uredbe o določanju in o prepovedi pokojnin in invalidnin (U. list FLRJ štev 2/53) določa, da pridejo predpisi spremenjene Uredbe v poštev od 1. VII. 1952 dalje le pri priznavanju pravice do pokojnine. Na to pravico pa vprašanje trajanja ali prekinitve delovnega razmerja ob upokojitvi nima nobenega vpliva, zaradi tega tudi predpisi, ki to vprašanje sedaj drugače obravnavajo, nimajo vzvratne moči, zato so določila spremenjenega 28. člena Uredbe o postopku za vzdrževanje ali prekinitev delovnega razmerja ob upokojitvi uporabljali šele od 13. januarja 1953 dalje, t. j. od dne, ko v smislu 10. člena v celoti veljajo predpisi spremenjene Uredbe.

Tudi dejstvo, da ste bili med odpovednim rokom sprejeti v bolniški stalež, ne vpliva na potek odpovednega roka in na prekinitev delovnega razmerja, kajti po veljavnih predpisih delavcu ni mogoče odpovedati le tedaj, če je že v bolniškem staležu, ki traja več kot 7 dni.

ZDRAVNIŠKA POSVETOVALNICA

I. Z. iz T.

Zakaj me bolijo ledvice, kadar pijem pravo črno kavo?

Odgovor:

Vse, kar v dopisu navajate, je znak prekomernega uživanja kave ali uživanje premočne črne kave. Torej znak lahkega zastrupljenja s kofeinom. Kofein draži centralno živčevje, je poživilo, ki že v dozi 0,1 do 0,3 olajša dojemanje čutnih vtisov in njih predelavo v predstave, otežkoča pa izvršitev gibov. Skodelica črne kave, skuhana iz 16 gramov arne ali čaj, skuhan iz 5 gramov kitajskega čaja, vsebuje 0,1 kofeina (znano je, da je v kavi 0,05 kofeina, v listih kitajskega čaja 2%, v kola orehih in paragvajskem mate čaju pa tudi do 2,5%).

Učinek opazimo predvsem, če smo utrujeni ali zaspani. Skodelica črne kave nas poživi in olajša duševno in telesno delo. Kofein deluje torej v nasprotnem smislu kakor mamila maščobne vrste in alkohol. V podaljšanem hrbtnem mozgu draži dihalni center, v hrbtnem mozgu pa veča reflektorno dražljivost, v večjih dozah povzroča celo tetonične krče. Kofein širi krvno ožilje v posameznih telesnih predelih, predvsem v možganih, ledvicah in v srčnih krvnih žilah. Zaradi direktnega učinkovanja na srce začne to močno in včasih zelo nerodno utripati, ker je absolutna moč krčenja posamezne mišice povečana, tako da pošlje srce tudi pri večjih uporih v žilnem koritu kri v obtok. Tudi v progastem mišičevju poveča kofein storilnost. Mišice se krčijo že ob manjših draženjih; utrujenost pa nastopi kasneje. Prav v tem moramo iskati vzrok, da ljudje radi, če so utrujeni, uporabljajo poživila. Ker razširjajo ožilje ledvic in s tem povečajo njih prekrvljanje, povečajo s tem tudi njih delo, se pravi, povečujejo izločanje seči. Do zastrupljenj pride bodisi zaradi pretiranega uživanja poživil bodisi zaradi pretiranega uživanja poživil bodisi zaradi prevelikih medicinskih doz. Akutno zastrupljenje nastopi po zaužitju 0,5 grama čistega kofeina ali enega grama njegovih soli. Zastrupljenca sili k bluvanju, srce mu močno utriplje, občuti slabost, zmedenost, vrtoglavost in glavobol. Polasti se ga splošen nemir.

Pri rednem prekomernem uživanju poživil pride lahko tudi do kroničnega zastrupljenja, ki se kaže v izčrpanosti celotnega živčnega sistema. V zdravstvu uporabljamo kofein kot sredstvo za jačje delovanje srca in za širjenje krvnega ožilja pri srčni naduhi in migreni. Pride pa v poštev tudi pri začetni vodenici, da poveča izločanje seči in kuhinjske soli iz telesa.

V vašem primeru svetujemo, da se omejite v uživanju premočne črne kave. V kolikor bi znaki rahlega zastrupljenja ne prešli, se posvetujte z bližjim zdravnikom.

Revolucija v stavbarstvu

(Nadaljevanje s 5. strani)

majhna, a v preizkušeni obliki črke U urejena tako, da je vsaka odvečna kretnja gospodinje že vnaprej izključena, zraven pa je vse svetlo in čisto.

Na strehi ogromne stavbe najdemo vrtove, otroška igrišča, plavalne bazene, razne igralne prostore in celo umetne gričke. V poslopju je tudi telovadnica, gledališče in kino. Vsako nadstropje ima še posebno dvorano za mladino, kjer se mladi ljudje nemoteno sestajajo in posvetijo čitanju v knjižnici, raznim družabnim igram in podobno. V vsakem prostoru je mogoče poljubno regulirati toploto. Stavba ima tudi dve restavraciji, garaže in še poseben hotel, kjer lahko prenočujejo gostje, ki prihajajo na obisk k stanovalcem »sijajnega mesta«.

Pred tedni so občinski možje mesta Marseilla tožili slavnega novotarja pred sodiščem, češ da je s stavbo skazil videz vsega mesta. Le Corbusier se za to ni zmenil. Na sodišču se ni zglasil, ker je že čez glavo zaposlen z gradnjo podobne stavbe v Milanu. Povsod, kjer se urbanisti borijo s pomanjkanjem prostora, graditelj tega svojevrstnega železobetonskega poslopja izziva dosti posnemovalcev. — Zastran tožbe se pa kar spomnimo, kakšno gonjo so svoj čas zagnali proti Eiflovemu stolpu v Parizu, danes si pa glavnega mesta Francije vobče ne moremo misliti brez te arhitektonske mojstrovine.

Šah • Telesna vzgoja • Šport

K polemiki o Gorski reševalni službi

„Še bomo reševali, četudi brez legitimacije"

V polemiki o lanskoletni nesreči na Špiku in o Gorski reševalni službi v dnevnem časopisju je javnost spoznala le negativne strani GRS in gorskih reševalcev. Prav pa bi bilo, da bi naši dnevniki objavili tudi navajanja tistih, ki gledajo na stvar z drugačnimi očmi. Brali smo članke Marijana Perka, Franceta Avčina in Toneta Skočirja, nismo pa imeli prilike brati prispevkov Janeza Jerovška iz Domžal, ing. Avgusta Karbe in Hrastarja z Dovjega, Janeza Svoljška iz Mojstrane in Jožeta Čopa z Jesenic, ki so jih prav tako poslali uredništvom. Mar res samo zato ne, ker slednji prikazujejo stvar v drugi luči?

Živim na Gorenjskem in sem imel vseskozi dovolj prilike opazovati trud in požrtvovalnost naših reševalcev. Čudim se, da je ljudem, ki jih poznam kot priznane in nadvse požrtvovalne reševalce, sploh mogoče kaj podtikati. Reševalci so svojo dolžnost skozi vsa leta opravljali z veliko ljubeznijo.

Ali ne bi bilo pametneje obravnavati probleme GRS strokovno na zborih GRS, kakor pa pisati o njih v časopisju, in to pristransko? Ne bo odveč podčrtati, da je že vseskozi slonelo delo Gorske reševalne službe le na Gorenjcih. Prepričan sem, da bodo le-ti tudi v bodoče pripravljeni sodelovati v GRS, zato naj odgovorni poskušajo problem čimprej rešiti. Zavedajmo se, da je mnogo laže kritizirati in stati ob strani, kakor organizirati in reševati. Zavedajmo se tudi, da teoretiki niso zmeraj najboljši organizatorji, kar naj bi veljalo tudi za GRS. Pričakujemo, da bo zavzela Planinska zveza objektivno stališče, tako glede tragedije v Špiku kakor glede organizacije GRS, kajti ta problem ni samo problem GRS, temveč 40.000 članov Planinske zveze Slovenije in slehernega ljubitelja naših gora.

Hvaležni smo izjavi Gorenjskih reševalcev: »Še bomo reševali, četudi izven organizacije ter brez znakov in legitimacij, ker bomo reševali s srcem in ljubeznijo, kakor doslej.« Prepričan sem v pravilno rešitev problema in s tem v pravilno reorganizacijo GRS, katere si brez priznanih reševalcev, ki so doslej največ žrtvovali za GRS, ne morem zamišljati.

Polde Ulaga

Tudi v telovadnih vrstah hočejo imeti državne reprezentante

V letu, ko proslavljamo 90-letnico prve telovadne organizacije v Sloveniji, se je na Jesenicah telesnovzgojno delo zelo razvilo. Mladi telovadci so pod vodstvom starejših dosegli že razveseljive rezultate, ki dajo slutiti, da bo jubilejno leto pomembna prelomnica v vzgoji telovadnega naraščaja.

Sleherno popoldne in večer je telovadnica Fizkulturnega doma polna. Zelo razgibani so pionirji, tako da sta tehnično vodstvo in uprava v resnih skrbeh, kam z vso to mladino. Trenutno je na Jesenicah 14 dnevni tečaj, ločeno za mladince in mladinke. Jeseniške mladinke so že na glasu, saj prvačijo na vseh meddruštvenih, zveznih in republiških tekmovanjih, dve — Rozmanova in Smolnikarjeva — pa sta našo telovadno organizacijo zastopali celo na zadnji olimpiadi v Helsinkih. Nedvomno bodo jeseniška dekleta na jubilejnih tekmovanjih odločno posegla v plemeniti boj za prva mesta. Za svoj vsestranski napredek so mladinke dolžne zahvalo Mirku Petaču, ki jim žrtvuje ves pičlo odmerjeni prosti čas, vzgojo.

Vrsta mladincev pa izvaja po zaslugi našega olimpijskega in mednarodnega telovadca Janeza Pristova že vrhunske prvine. Vse kaže, da bodo jeseniški mladinci kmalu dosegli naše najboljše telovadce iz zasavskih revirjev.

Poživljeno delo jeseniških telovadcev se odraža tudi na podeželju. Jeseničani so priredili že več propagandnih nastopov po vaseh in tam navdušili mlado in staro za telesno vzgojo.

Jeseničanke pridno vadijo

Mladi telovadci in telovadke bodo skupno nastopili v tekmovanju prvega razreda. Prav izpopolnjevalni štirinajstdnevni tečaj, ki sta ga omogočila jeseniški občinski odbor in železarna, bo rodil najboljše rezultate. Tako bodo imeli Jeseničani razen v smučarskih, planinskih in alpinističnih vrstah tudi med telovadci ljudi, ki bodo častno zastopali Slovenijo in celo Jugoslavijo na tekmovanjih.

Ob zaključku tečaja bo TVD »Partizan« priredil na Jesenicah nastop v parterni in orodni telovadbi. Da prebudijo tekmovalnega duha, pa bodo izvedli prihodnji mesec tekmovanje vseh oddelkov, ne glede na razred in stopnjo telovadcev.

Letna skupščina Goreniskega nogometnega centra

V nedeljo je bila v Kranju redna letna skupščina Gorenjskega nogometnega centra, katere so se udeležili predstavniki skoraj vseh nogometnih klubov na Gorenjskem.

Med razpravljanjem o delu so navzoči ugotovili, da so tako igralci kakor tudi nekateri člani upravnih odborov premalo disciplinirani. Ker se društva oziroma klubi vse premalo posvečajo politični in moralni vzgoji svojih članov, srečamo med športniki tudi ljudi, ki nimajo pravega odnosa do naše socialistične domovine. Nujno bo tudi odpraviti klubaštvo, ki zavira športno življenje, in ljudi, ki klubaštvo podpihujejo, odstraniti iz športnih vrst. Več primerov je, da društva niso mogla izključiti iz svojih vrst nedisciplinirani igralcev samo za to, ker zanje ni bilo nadomestila. To se je moglo zgoditi le zato, ker je v nogometna društva vključeno vse premalo mladine. Da bi pridobili mladih nogometašev, se bodo morali klubi povezati s športnimi vzgojitelji na vseh naših šolah, ki naj bi pomagali pri izbiri bodočih igralcev.

Velike skrbi povzročajo društvom finančne težave. Le-te bodo reševali s štednjo in z gmotno pomočjo delovnih kolektivov in lokalnih oblastnih organov. Klubi nimajo pravih trenerjev prav zaradi finančnih težav. Tuje trenerje bodo nadomestili starejši domači igralci, ko si izpopolnijo znanje v teoretskih tečajih. Nujno pa bo prej ovreči predsodek, da domači trenerji — amaterji nimajo take avtoritete kakor tuji, poklicni trenerji. Trener — amater si bo avtoriteto pridobil s svojim delom, za pravilen odnos do njega in za disciplinirnost igralcev pa naj poskrbijo vodstva klubov.

Škupščina je med drugim tudi sklenila, naj bi poskrbeli tudi za vzgojo najmlajših nogometašev — pionirjev. Delno se bo to posrečilo že z organiziranjem krajevnih turnirjev v Kranju in na Jesenicah. Poskrbeti pa bo tudi za pravičen in strokovno sposoben sodniški kader pri vseh klubih.

Za svoj jubilej bodo preuredili kočo na Kamniškem sedlu

Planinsko društvo v Kamniku — eno najstarejših v Sloveniji — se že pripravlja na praznovanje svoje 60-letnice. Letošnji občni zbor je bil ves v znamenju priprav na ta praznik, ki mora biti tem slovesnejši, ker 50-letnice zaradi okupacije niso mogli praznovati.

Kakor kranjski planinci, se tudi kamniški posvečajo z vso pozornostjo graditvi novih planinskih postojank in adaptaciji starih. Za svoj jubilej nameravajo preurediti veliko kočo na Kamniškem sedlu, ki so jo postavili najstarejši člani tega društva že 1906. leta. Koča bo moderno urejena, velika in prostorna, tako da bodo tudi planinci z Okrešlja in Logarske doline dobili tu zatočišče. Vzlic velikim težkočam obnavljanje koče lepo napreduje.

Društvo ima namen zgraditi tudi žičnico na Stari grad; graditev le-te bo po mnenju ing. Bloudka stala 7 do 8 milijonov. LO mestne občine je doslej prispeval za začetna dela že pol milijona. Skupno s turističnim društvom nameravajo kamniški planinci zgraditi na Starem gradu tudi moderen planinski hotel. Uresničitev načrta ni nemogoča. Predsednik mestne občine tovariš Janko je že obljubil s strani mestne občine vso gmotno pomoč, nedvomno pa bo tudi OLO Ljubljana-okolica kaj prispeval, saj z razumevanjem podpira uveljavljanje Kamnika kot turističnega in planinskega središča.

Društvo šteje 833 članov. Zaradi planinske osamosvojitve Mengša je lani število padlo za 35 odstotkov, zato se bodo letos temeljito pobrigali, da pritegnejo zlasti mladino, za kar doslej niso dovolj skrbeli.

V jubilejnem letu namerava dvanajst kamniških alpinistov slaviti z vzponom na prekrasni Matterhorn v Švici, ob italijanski meji.

Občni zbor je obiskal tudi delegat PZS dr. A. Urbanc in ob tej priliki izrekel kamniškim planincem v imenu PZS priznanje za vzorno prizadevnost pri gradnji koče na Kamniškem sedlu, še posebej pa alpinističnemu odseku. Planince je opozoril, da bo izšla spomladi l. 1954 druga planinska karta, ki bo zajela tudi Kamniške planine, in sicer v petih barvah z izohipsami v merilu 1 : 75.000. Karto izdelujeta prof. geografije tovariš Bohinec in Planina ter kartograf Vlasto Kopač. Gost je končno priporočil, naj bi v jubilejnem letu slovenskega planinstva pomagali tudi kamniški planinci Planinskemu vestniku iz gmotnih težav.

Uroš Janko, novoizvoljni načelnik propagandne komisije, je predlagal, naj bi izdali v sporazumu s turističnim društvom brošuro z opisom Kamnika in okolice ter Kamniških alp, da bi tako privabili čimveč turistov v Kamniške planine.

V novi odbor je bil ponovno izvoljen kot predsednik tov. Benkovič, za podpredsednika tov. Koder in Čebulj, za tajnika pa tov. Repanšek.

Šahovske vesti iz Kranja

Razlika med zmagovalci na šahovskem prvenstvu Kranja za leto 1953. in drugimi igralci je še zelo velika, ker niso imeli vsi možnosti za udejstvovanje in teoretično izpopolnitev svojega znanja. Sedaj pa, ko je dodeljen šahovskemu društvu nov prostor, se bo pa po vsej verjetnosti ta razlika znatno zmanjšala. Društveni prostori pri »Jelenu« bodo od 1. februarja stalno odprti ob popoldanskih in večernih urah. Da so šahisti končno prišli do svojega kotička, gre zahvala OZKZ, mestnemu Gospodarskemu svetu pa za gmotno podporo.

Šahovsko društvo Kranj pripravlja turnir V. in VI. kategornikov za dosego višjih kategorij. Turnir bi morali izvesti še pred prvenstvom Kranja, kar pa je bilo prav zaradi pomanjkanja prostorov nemogoče.

Šahovsko prvenstvo Gorenjske se bo začelo po vsej verjetnosti 8. februarja 1953 v Kamniku, kjer se bodo spoprijeli domačini s šahisti iz Domžal, Jesenic, Radovljice, Lesc, Tržiča in Kranja. Upamo, da bo borba zanimiva in vroča. Tov. Pogačnik se bo moral resno potruditi, da bo obdržal prvenstvo. Saj mu je že ob letošnjem prvenstvu za Kranj trda predla.

Tovariš Sicherl se bori sedaj v Ljubljani za mladinsko republiško prvenstvo. — Želimo mu mnogo uspeha!

HVALEVREDNA DEJAVNOST

V nedeljo je v Goričah pred nedavnim ustanovljena smučarska sekcija priredila smučarsko tekmovanje pionirjev in mladincev v smuku, slalomu in skokih na 15 metrski skakalnici. Tekmovalo je 21 članov, gledalcev pa je bilo nad dvesto.

Tekmovanje ni bilo trenuten smučarski poblisk. Smučarska sekcija je zelo dejavna in prireja stalne treninge za svoje članstvo.

Kako bedni so ob tem različni izgovori društev po mestih, ki imajo neprimerno boljše pogoje za svoje delovanje kot Goričani. Priporočamo jim, da se zgledujejo pri slednjih.

Delo samo jih hvali

Prva med nalogami planinskih društev je, zvabiti čimveč delovnih ljudi v prirodo, v planine. Planisko društvo v Kranju se je posvetilo predvsem tej nalogi. Zato gradi istočasno planiške naprave na Krvavcu in Storžiču, na Šmarjetni gori nad Kranjem pa je zgradilo večji provizorij, kamor izletniki prav radi zahajajo. Društvo namerava zgraditi tu pravcati hotel. V ta namen je že skoraj dogradilo dovozno cesto na vrh Šmarjetne gore. V bodoče bo mogoče priti na ta ali oni vrh celo z avtomobilom. V načrtu imajo tudi graditev žičnice iz Cerkelj na vrh Krvavca, ki bi našemu smučarstvu in planinstvu nedvomno pripomogla do neslutene množičnosti.

Posebna stran delovanja planinskega društva v Kranju je prirejanje javnih predavanj, ki so vsa množično obiskovana v nasprotju s predavanji drugih društev.

Omenimo naj še uspel podvig v lanskem poletju, ko se je večja skupina kranjskih alpinistov povzpela na vrh Velikega Zvonarja na Koroškem. Č. Z.

GORENJSKE

Novice iz Kranja, okolice in tržiškega kota

DA NE BO NEJASNOSTI

V 22. številki »Slovenskega poročevalca« z dne 27. januarja t. l. je priobčen članek nekega D. V. »Zakaj se zavlačuje rešitev lastništva prosvetnega doma v Naklem«. Ker podatki, navedeni v članku, niso resnični, oziroma so že zastareli, dajemo sledeča pojasnila:

Vprašanje lastništva prosvetnega doma v Naklem je sprožil občni zbor KUD »Dobrava« že na svoji letni skupščini novembra meseca preteklega leta. Že prve dni januarja so vaški odbor OF, občinski LO Naklo in zastopniki kulturno-umetniškega društva sporazumno uredili s cerkvenimi krogi vprašanje prepisa omenjenega doma v splošno ljudsko premoženje. Trenutno je v teku samo še postopek za formalno-pravno ureditev tega prepisa. Vsa stvar bo v najkrajšem času urejena. Hkrati je bil že postavljen gradbeni odbor, ki bo skrbel za dograditev in preureditev doma.

Vaški odbor OF Naklo

S SODIŠČA

Miroslav Molk z Gorenje Save je bil na ponovni sodni razpravi, ki jo je zahtevalo okrož. sodišče, spoznan za krivega. Zaradi neznatnega dejanja pa je bil oproščen.

Janez Demšar iz Bukovščice pri Selcah je nakupoval pri posameznih kmetih les, ga potem obtesal in prodal. Kupčevanje z lesom je kaznivo, zato so mu na sodišču odmerili 15.000.— din denarne kazni.

USPELA MLADINSKA PRIREDITEV

V nedeljo nas je kovorska mladina prijetno presenetila s svojo prireditvijo. Čeprav razen redkih sodelavcev doslej še nihče ni bil na odru, so partizanska igra, pevski prizor in narodni plesi zadovoljili vse gledalce, ki še dolgo po koncu niso zapustili dvorane. Predvsem je pohvaliti zborovodjo in zlasti težki ples dvojice, s katerim je bil zadovoljen celo vaditelj folklornih skupin tovariš Uršič, ki je zelo zahteven.

Požrtovalni prireditelji so premagali precej težav, saj so godca za folklorne vaje plačevali kar sami. Z voljo, ki bi bila v ponos vsakemu društvu, so svojim staršem in sovaščanom pripravili prijeten večer. Vemo, da jih bo ta volja v prihodnje vodila k še lepšim uspehom.

F.

DRUŠTVO REJCEV MALIH ŽIVALI V KRANJU SE NAGLO RAZVIJA

Lansko leto so osnovali rejci malih živali za Kranj in okolico Društvo rejcev malih živali ter odprli lastno trgovino, kjer prodajajo po zmernih cenah svojim članom različna močna krmila. Društvo je v oktobru z uspehom priredilo razstavo vseh malih živali, predvsem pasemskih kokoši, kuncev itd. Razstava je bila velikega vzgojnega pomena za šolsko mladino, ter je vzbudila precejšen interes med ljubitelji in gojitelji malih živalic. Člani društva so po večini delovni ljudje in ljubitelji malih živali. Društvo šteje že skoro 400 članov.

Med Grintovcem in Ljubljano

CESTE IN ULICE V MENGŠU

Doslej je bil Mengeš razdeljen na Mali in Veliki Mengeš ter Pristavo, kar vse skupaj predstavlja strnjeno naselje. Stari način hišnih številk že zdavnaj ne ustreza več potrebam, kajti mnoge stranske ulice preprečujejo sleherni pregled vedno bolj rastočega mesta. Novi občinski odbor je zato sklenil, da uresniči že staro zamisel o imenovanju cest in ulic, ki bodo dobila imena po borcih iz NOB in naših vidnih kulturnih delavcih. Kraj bo imel tudi dva trga in to: Maršala Tita in Janeza Trdine.

V nedeljo, 1. februarja ob 9. uri dopoldne bo pri Jelenu v Kranju

II. OBČNI ZBOR

društva rejcev malih živali

Vabljeni vsi člani društva in ljubitelji malih živali

IZ RADOVLJICE

KDO NAJ POBIRA SKOČNINO?

V radovljiškem okraju je v zadnjem času nastalo nesoglasje glede pobiranja skočnine. Živinorejski odbor pri OLO je zaradi tega predlagal, naj v bodoče pobirajo skočnino občinski ljudski odbori in ne več kmetijske zadruge. Okrajni ljudski odbor je že sprejel ustrezni sklep. Pobrano skočnino naj občinski odbori sproti nakažejo Okrajni zadružni zvezi, ki bo s tem denarjem nabavljala potrebno krmo za živino.

Ker je v radovljiškem okraju precej tuberkulozne živine, zlasti krav, je treba živinorejcem nuditi vso pomoč pri zatiranju živalskih bolezni.

LEPI USPEHI

Keramično-kemična industrija v Kamniku s svojimi obrati v Mengšu, Moravčah in Ihanu je dosegla lani lep napredek. Imela je nič manj kot za 120 milijonov dinarjev prometa in presegla akumulacijo za 7%. Prodala je vso zalogo keramično-kemičnih izdelkov: krožnikov, majolik, servisov, peči itd. Veliko pozornost je vzbudila z znižanjem cen, saj so te padle za 43%, kar je povzročilo, da je danes vsepovsod veliko povpraševanje po njenem blagu. Samo ena trgovina iz Beograda naroča naenkrat po 6.500 krožnikov in še polno je podobnih naročil. Tudi po livarskem pesku, ki ga kopljejo v Moravčah, je vedno večje povpraševanje. Tako dela tam tudi čez zimo osem peskolomov. Lani so tam našli pesek za težke jeklene odlitke, po katerem je v Jugoslaviji velika potreba.

IZVAŽALI BODO

Delo v tovarni sanitetnega materiala na Viru pri Domžalah je v polnem teku. Podjetje iz dneva v dan veča in izboljšuje proizvodnjo. Še več: zdaj imajo toliko izdelanega blaga, da so začeli misliti na izvoz. Poslali so vzorce v Turčijo in Egipt, kjer je potreba po tem blagu velika. Tujcem so všeč njihovi proizvodi in vse izgleda, da bodo prav kmalu z njimi sklenili ugodne pogodbe.

Sporočilo bralcem!

Ta številka »Glasu Gorenjske« je izšla samo v enobarvnem tisku zaradi neredn osti papirnice Vevče, ki ni pravočasno dostavila papirja in še takrat napačnega.

RADOMELJČANI SO UPRIZORILI IZVIRNO ODRSKO DELO

Prosvetno društvo v Radomljah je uprizorilo 17. in 18. t. m. na domačem odru dramo iz zadnje vojne »Noč v plamenih«. Drama obravnava snov iz NOB. Godi se v Kamniku in okolici, v kolovskih gozdovih in bližnjih vaseh. Igro je spisal in tudi režiral Franc Stegnar.

SVET ZA GOSPODARSTVO PRI LOMO KAMNIK JE IMENOVAL NOV ODBOR ZA KOMUNALNO DEJAVNOST

Po številu je novi odbor precej manjši od prejšnjega, se pa izbrani samo delovni ljudje, katerim gospodarstvo ni le obvezna in dolgočasna seja, pač pa resnična želja za napredek in procvit lepega mesta.

Želimo jim v novem letu čimveč »drobiža« in ustvarjalne sile.

Še o mladini

(Nadaljevanje z druge strani)

borbo mnenj, če je treba tudi izzvati tako borbo, organizirati čimveč diskusij itd.

Razprava preko »Glasu Gorenjske« je mladini zelo dobrodošla. Zanjo se je zainteresirala večina naših organizacij in vodstev LMS v okraju, zato je prav, da jo je v-d- sprožil, čeprav je sam zavzel nepačno stališče. Vsi moramo skrbeti, da bo življenje in razvoj naše mladine bogat in vsestranski ter da bo mladina radostno preživljala svojo mladost. Želimo, da bi o vsem tem v »Glasu Gorenjske« še razpravljali.

Zv. Lesjak

Tudi to je za vas

DEŽURNA SLUŽBA

Zdravniška dežurna služba za Kranj in okolico je vsako noč od 20. ure zvečer do 6. ure zjutraj. Ob sobotah od 20. ure zvečer do ponedeljka do 6. ure zjutraj. Za državne praznike in vse ostale proste dneve je dežurna nočna služba urejena kot ob nedeljah. V slučaju nujnosti kličite Splošno ambulanto, Poljska pot 8, telefonska štev. 218. Opozarjamo, da je ob delavnikih zdravniška služba ves dan od 6. ure zjutraj do 7. ure zvečer istotam: na Splošni ambulanti, Poljska pot (bivša Obutev, telefon 218). V nujnih primerih se preko dneva obračajte ravnotako na štev. 218. Ambulante sprejemajo v dnevni in nočni službi vse bolnike in ne samo člane in svojce zavarovancev zavoda za socialno zavarovanje.

Dežurno zdravniško službo na območju Ljudskega odbora mestne občine Jesenice ima od 30. januarja do 6. februarja dr. Milan Čeh, Titova cesta. Obiski na dom naj se javijo najkasneje do 18. ure zvečer. Po tej uri bo zdravnik obiskoval le bolnike s težjimi poškodbami in močnimi krvavitvami.

GLEDALIŠČE

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Petek, 30. jan. ob 16. uri: Golia, »Snegulječica«. — Izven.

Sobota, 31. jan. — Zaprto.

Nedelja, 1. febr. ob 16. uri: Kreft, »Krajnski komedijanti«. — Izven.

Ponedeljek, 2. febr.: — Ni predstave. (Koncert.)

Torek, 3. febr. ob 16. uri: Krasna, »Draga Ruth!". Zaključeno za Tiskanino.

Sreda, 4. febr. — Zaprto.

Četrtek, 5. febr. — Zaprto.

Petek, 6. febr. — Zaprto.

Sobota, 7. febr. ob 20. uri: Krasna, »Draga Ruth!«. Red A in izven.

Nedelja, 8. febr. ob 16. uri: Krasna, »Draga Ruth!«. Izven.

KINO

Domžale: 4. in 5. febr. angl. film »Mala balerina«; 6. do 8. febr. amer. film »Človek z divjega zapada«.

Mestni kino Kamnik: 2. do 4. febr. jugosl. film »Hoja Lero«; 5. do 9. febr. amer. film »Ne poj mi žalostnih pesmi«.

Mestni kino »Radio«, Jesenice: 31. jan. do 3. februarja angleški barvni film »Čarobna temnica«. Predstave v soboto in nedeljo od 16., 18. in 20. uri, ostale dni ob 18. in 20. uri. V nedeljo ob 10. uri matineja istega filma. Cena vstopnini 10.— din. Od 4. februarja do 6. febr. angl. film »Pot k uspehu«.

Kino Javornik - Kor. Bela: 30. jan. do 1. febr. angl. film »Rumeni metulj«. V petek in soboto predstava ob 19. uri, v nedeljo pa ob 17. in 19. uri.

Kino »Storžič", Kranj: V petek, 30. jan. ob 15.45 uri, v soboto 31. jan. ob 15.45 uri, v nedeljo, 1. febr. ob 21. uri in v ponedeljek ob 15.45, 18. in 20.15 uri: ameriški barvni film »Trije mušketirji«. Matineje v nedeljo, 1. febr. ob 8.30 uri »Trije mušketirji«, ob 10.30 »Trije mušketirji« in ob 13.30 uri »Winchester 73«. Od 3. februarja dalje premiera mehiškega filma »La Marquerida«.

Kino »Svoboda«, Kranj: 29. do 1. februarja amer. barvni film »Trije mušketirji«. Predstave v petek ob 17. in 19.20 uri, v soboto ob 16.45 in 19. uri in v nedeljo ob 15., 17.15 in 19.30 uri. V soboto ob 21.10 uri avstrijski film »Dvorni svetnik Geiger«. V nedeljo, 1. februarja matineja ob 8.30 uri »Winchester 73«; ob 10. uri »Dvorni svetnik Geiger". 2. februarja ob 18. in 20. uri mehiški film »La Marquerida«.

Kino »Zadružnik«, Kranj: 30. jan. do 1. febr. ameriški film »Winchester 73«. Predstave: v petek ob 19. uri, v soboto ob 17. in 19. uri in v nedeljo ob 15. in 17. uri. Ob 19. uri odpade kinopredstava.

»Partizan«, Škofja Loka: 30. do 1. febr. franc. film »Pravici je zadoščeno«; 6. do 8. amer. film »Plamen in puščica«.

OBJAVE

Planinsko društvo Kranj priredi v soboto 31. t. m. ob 20. uri v vseh prostorih doma J L A

VELIK PLANINSKI PLES

Ves dohodek prireditve je namenjen za gradnjo žičnice na Krvavec in za druge planinske gradnje. — Vljudno vabljeni!

Vse ljubitelje rastlinogojstva vljudno prosim za sodelovanje pri vzgoji zdravilnih rastlin in zelenjadarske semenoreje.

Franjo Globočnik, Golk, Kranj

OPOZORILO

lastnikom psov na področju LO Mestne občine Kranj

Obveščamo vse lastnike psov, da bo obvezno cepljenje psov, starih nad 6 mesecev, proti pasji steklini.

2. februarja 1953 ob 14. uri na Mestni klavnici za Kranj, Čirče, Rupo, Primskovo, Struževo, Gorenje, Klanc in Huje.

3. februarja 1953 ob 14. uri v Stražišču pri Naučku za Stražišče, Gorenjo Savo, Orehek in Drulovko.

5. februarja 1953 ob 10. uri na Mestni klavnici za zamudnike.

V smislu čl. 3 Odredbe o obveznem cepljenju vseh psov, bodo kaznovani vsi, ki ne bi privedli psov ob določenem dnevu in času k cepljenju, a kaznijo din 1.000.— ali s prisilnim delom brez odvzema prostosti do 10 dni. Po isti odredbi bodo tudi vsi necepljeni psi pokončani.

Taksa za cepljenje znaša din 70.— za psa; plača jo lastnik ob priliki cepljenja.

Ljudski odbor Mestne občine Kranj

RAZGLAS

Ljudski odbor mestne občine Kranj razgrinja na vpogled

»Idejni urbanistični projekt« naselja Stražišče pri Kranju, na podlagi temeljne uredbe o generalnem urbanističnem načrtu, čl. 10., Ur. l. FLRJ št. 78/V z dne 14. 9. 1949.

Načrti bodo razgrnjeni v domu »Svobode« v Stražišču št. 32., pritličje, soba št. 4. od dne 1. 2. 1953 do 28. 2. 1953, dnevno od 14. do 18. ure.

Podrobno tolmačenje načrta vsako nedeljo od 8. do 12. ure.

LOMO Kranj

MALI OGLASI

Novo moško kolo, znamke »Robur«, izgubljeno 25. jan. na cesti Naklo—Kokrica—Predoslje vrniti proti nagradi: Nace Ovsenik, Predoslje 44.

Prodam 50 l kotel za žganjekuho, popolnoma nov, močan, novejšega tipa. Janez Ravnik, Nemški Rovt 6., p. Bohinjska Bistrica.

Preklicujem besede, katere sem izrekel proti tov. Jožetu Čemažarju, kolarju iz Stare Loke, št. 6., da ni zamenjal deske za novo banjo, vendar jo je popravljal. — Leopold Grošelj, nameščenec mestne klavnice v Škofji Loki.

Preklicujem sindikalno legitimacijo na ime **Herbig Marija,** Gorenja Sava 18.

Zamenjam enosobno stanovanje s kabinetom in pritiklinami za dvosobno Kranj-okolica. Naslov v upravi lista.

Izrednim študentom

Iniciativni odbor za ustanovitev Akademskega kluba v Kranju p o z i v a vse izredne študente, ki so zaposleni po ustanovah in podjetjih v Kranju, naj javijo svoj naslov na uredništvo »Glasu Gorenjske«.

Odbor.

ŠTEV. 5. — LETO VI.
Kranj, 31. januarja 1953

Ureja uredniški odbor. — Odg. ured. Slavko Beznik. — Uredništvo in uprava: Kranj, Savski breg št. 2; telefon 475; tekoči račun pri Nar. banki Kranj-okol. 624 - »T» - 127

Izhaja vsako soboto

Letna naročnina		400 din
Polletna	»	200 din
Četrtletna	»	100 din
Mesečna	»	35 din

CENA 8.— DINARJEV

GASILSKI KOTIČEK

Ali je požarna varnost Kranja in okolice res zagotovljena?

Že dolga leta je prostovoljno gasilsko društvo v Kranju kos svojim nalogam. V samem mestu in v okolici ni bilo požara, pri katerem ne bi imeli kranjski gasilci uspeha.

Ker so zadnje čase v vseh večjih tovarnah osnovali prostovoljne gasilske enote, je Gasilsko društvo Kranj precej vedno na višku svoje moči, saj ga pri vseh hujših požarih kličejo na pomoč. Zato nadaljujejo z dežurno službo, s pomočjo katere so opravili lani šest tisoč prostovoljnih ur, kar vsekakor ni malo. Da bi svoje delo v letošnjem letu in v bodoče nemoteno opravljali, bi potrebovali 600.000.— dinarjev za vzdrževanje potrebnih naprav in 500.000.— din za nabavo avtomobilskih gum, za popravilo karoserij ter za zavarovanje gasilskih naprav.

Vendar s tem požarna varnost mesta in okolice še ni sto odstotna. Nujno potrebno bi bilo nabaviti nov škropilni avtomobil, ker je stari že odslužil. Nabava specialnega voza pa ni mogoča brez deviz. Kako priti do njih, premislimo vsi in vsakdo posebej! Drugo pereče vprašanje je obnova bazenov pri kolodvoru — zaradi obstoječih skladišč in pri Sindikalnem domu zaradi tovarne gumijevih izdelkov. Oba bazena bi morala biti že letos popravljena.

Ko bo vse to storjeno, bo mesto varno pred požari. Kako pa bo z okolico? Društvo Kranj je doslej ob vseh večjih požarih pomagalo tudi okolici, čeprav stroškov ni nihče povrnil. S tem so gasilci preprečili podjetjem več milijonsko škodo in prihranili blagajni Državnega zavarovalnega zavoda lepe denarje. Prav zato bi moral DOZ pomagati gasilskim društvom z večjimi prispevki.

Probleme prostovoljnega gasilskega društva Kranj bo nujno resno pretresti, da izboljšamo njegov gmotni položaj.

Viktor Bizjak

Službene objave

NAROČITE SE NA »GLAS GORENJSKE«

Z našo okročnico štev. 20 z dne 20. decembra 1952. smo sporočili vsem osnovnim gasilskim organizacijam, da prenehamo izdajati bilten OGZ in da bomo vse objave v prihodnje priobčevali v tedniku »Glas Gorenjske«, na kar vnovič opozarjamo.

Pozivamo vsa društva, ki nam še niso javila naslovov naročnikov, da to nemudoma store.

OBČNI ZBORI

Naročamo vsem gasilskim enotam, da nam takoj pošljejo zapisnike letnih občnih zborov in to najkasneje do 25. februarja. Morebitne spremembe odborov javite in predložite kartoteko novoizvoljenih članov. Sporočiti je tudi imena novoimenovanih delgatov za okrajni občni zbor.

ZBIRNIK INVENTARJA

Z objavo štev. 402/52 smo pozvali vsa gasilska društva, da na poslanem formularju Zvezi predlože zbirnik inventarja. Kljub dvakratnemu opominu v našem biltenu do danes še niso izpolnila te naloge sledeča društva: Kokrica, Kovor, Tržiška Bistrica, Sv. Katarina, Goriče, Stara Loka, Lučine, Sorica, Zalilog, Trstenik, Luže in Zg. Brnik. Pozivamo vsa navedena društva, da to store takoj, kajti sicer se jih pri delitvi gasilskega materiala ne bo moglo upoštevati.

Na pomoč!

V. d. sekretar: Maks Tvrdy

Predsednik: Viktor Bizjak

Ponovno smo znižali cene kurivu:

Lignit kocke	1 tona	din 2.026·—	(prej din 2.163·—)
Zagorje kocke	1 tona	din 3.563·—	(prej din 3.714·—)
Kočevje kocke	1 tona	din 3.013·—	(prej din 3.160·—)
Drva bukova Ia	1 prm	din 1.990·—	(prej din 2.000·—)

Pri naročilu zahtevajte dostavo na dom

Za podjetja, ustanove in organizacije nudimo pri večjem odjemu bukova drva Ia . . . . . po din 1.910·—

Prav tako smo znižali cene vsem vrstam premoga. — Informacije dobite v naši poslovalnici K u r i v o. — Kličite telefon 367, kjer lahko oddaste svoje naročilo.

Trg. podjetje „ŽELEZNINA", Jesenice